

Звіт

про гірський туристський
(вид туризму)

спортивний похід V категорії складності

Південний Кавказ

Сванетія

(Грузія)

(географічний район)

Що був здійснений з 29.05 2016 р. по 20.06 2016 р.

Маршрутна книжка №

Керівник групи: Келін Олексій Леонідович
Адреса керівника: **Київ**
Тел.: +380 50-656-50-22;
E-mail: a.kelyn@gmail.com

Маршрутно-кваліфікаційна комісія ЦМКК розглянула звіт і вважає, що похід може бути зарахований всім учасникам і керівнику як похід п'ятої категорії складності.

Звіт використовувати в бібліотеці ЦМКК.

Місце зберігання звіту - сайт <http://www.tkg.org.ua/>

Штамп ЦМКК

Київ 2016р.

З М І С Т

1.	<u>Довідникові дані про туристський спортивний похід.</u>	4
1.1.	Параметри походу	4
1.2.	Детальна нитка маршруту	4
1.2.1.	Заявлена нитка маршруту	4
1.2.2.	Пройдена нитка маршруту	4
1.3.	Дані про досвід учасників	5
2.	<u>Організація туристського спортивного походу.</u>	7
2.1.	Загальна ідея походу. Побудова маршруту.	7
2.2.	Аварійні виходи з маршруту і його запасні варіанти	9
2.3.	Зміна нитки маршруту і її причини	9
2.4.	Відомості про проходження маршруту кожним учасником	9
3.	<u>Графік руху і технічний звіт</u>	10
3.1.	Графік руху	10
3.2.	Висотний профіль походу	18
3.3	Технічний опис проходження маршруту	19
3.3.1.	с. Лезгара - пер. Чижді (1А, 3097) - дол. р. Лайла	19
	День 1. 29 травня 2016 року	19
	День 2. 30 травня 2016 року	20
3.3.2.	Паспорт перевалу Чижді (1А, 3097м.)	21
	День 3. 31 травня 2016 року	25
3.3.3.	пер. Джварі (1Б, 3427) - пер. 12 фестивалю МС (2Б, 3850)) - Лайла -Лехелі (2Б, 4008, рад) — льод.Лайлачала	29
	Паспорт зв'язки перевалів Джварі (1Б)-12 фестивалю МС(2Б)	29
	День 4. 1 червня 2016 року	30
	День 5. 2 червня 2016 року.	32
	День 6. 3 червня 2016 року.	36
3.3.4.	дол. Мурквам - вер. Асмаши (рад. 3А, 4057) - пер. Асмаши (3А, 3700) - дол. Твібер	37
	День 7. 4 червня 2016 року.	37
	Паспорт перевалу Асмаши (3А)	37
	День 8. 5 червня 2016 року.	39
	Паспорт вершини Асмаши (3А) – рад.	43
	День 9. 6 червня 2016 року.	43
	День 10. 7 червня 2016 року.	44
	День 11. 8 червня 2016 року.	48
	День 12. 9 червня 2016 року.	54

3.3.6.	с. Жабеші - пер. Нагеб (2А, 3600) - в. Тетнульдi (траверс, 3А, 4858) - Катинське Плато-пер.Добровольського(3А, 4300) – пер .50-річчя Жовтня (2А, 3657)	56
	Паспорт зв'язки пер. Нагеб (2А) –траверс вершини Тетнульдi (3А) - пер. Добровольського (3А)	56
	День 13. 10 червня 2016 року.	58
	День 14. 11 червня 2016 року.	58
	День 15. 12 червня 2016 року.	60
	День 16. 13 червня 2016 року.	62
	День 17. 14 червня 2016 року.	68
	День 18. 15 червня 2016 року.	69
	День 19. 16 червня 2016 року.	77
	День 20. 17 червня 2016 року.	79
	Паспорт перевалу 50-річчя Жовтня (2А)	79
	День 21. 18 червня 2016 року.	86
3.4.	Визначаючі перешкоди	87
3.5.	Картографічний матеріал	88
4.	<u>Рекомендації і висновки про проходження маршруту</u>	92
4.1.	Висновки	92
4.2.	Висновки по перешкодам	92
5.	<u>Додатки</u>	94
5.1.	Перелік особистого спорядження	94
5.2.	Перелік загального і спеціального спорядження	96
5.3.	Склад ремонтного набору	99
5.4.	Склад загальної аптечки	100
5.4.1.	Склад особистої аптечка:	100
5.4.2.	Склад основної та резервної аптечки:	100
5.4.3.	Склад екстремальної аптечки:	102
5.5.	Перелік продуктів, раціон харчування та їх вага	103
5.5.1	Норми продуктів, використані при приготуванні	103
5.5.2.	Компоти	104
5.5.3.	Коментарі	105
5.6.	Загальна вага продуктів, спорядження на групу і в середньому на людину (чоловіки, жінки)	107
5.7.	Кошторис витрат на похід	107
5.8.	Оцінка придатності інвентарю, рекомендації щодо спорядження та інвентарю	108
5.9.	Список літератури, туристських звітів і інших джерел інформації	114

1. Довідникові дані про туристський спортивний похід.

1.1. Параметри походу

Вид туризму	Категорія складності	Протяжність активної частини походу, км.	Тривалість, днів		Строки проведення
			Загальна	Ходових	
Гірський	5 (п'ята)	132,8	21	20	29.05-20.06 2016р.

1.2. Детальна нитка маршруту

1.2.1. Заявлена нитка маршруту:

с. Лезгара - **пер. Чижді (1А, 3097)** - дол. р. Лайла - **пер. Джварі (1Б, 3427)** - **пер. 12 фестивалю МС (2Б, 3850)** - вер. Лайла-Лехелі (4008, рад) - Лайла Південна (4000, рад) — льод.Лайлачала — с.Лахілі — смт. Местія - дол. Мурквям - вер. Асмаши (рад. 3А, 4057) - пер. Асмаши (3А, 3700) - дол. Твібер — с. Жабеші - **пер. Нагеб (2А, 3600)** - **в. Тетнульдї (траверс, 3А, 4858)** - Катинське плато - **в. Гестола (2Б, 4860)** - **пер. Оставшихся дома (3А, 4350)** - лед. Халде - **пер. Подарок (2А, 3620)** - **в. Півд.Шхара (рад. 3А, 4280)** — дол. Шхара - с. Чазхаши — с.Ушгулі.

1.2.2. Пройдена нитка маршруту:

с. Лезгара - **пер. Чижді (1А, 3097)** - дол. р. Лайла - **пер. Джварі (1Б, 3427)** - **пер. 12 фестивалю МС (2Б, 3850)** - в. Лайла-Лехелі (4008, рад) — льод.Лайлачала — с.Лахілі — смт. Местія - дол. Мурквям - **в. Асмаши (рад. 3А, 4057)** - **пер. Асмаши (3А, 3700)** - дол. Твібер — с. Жабеші - **пер. Нагеб (2А, 3600)** - **в. Тетнульдї (траверс, 3А, 4858)** - Катинське плато – пер.Добровольського (3А, 4300) – льод.Цанер – **пер.50-річчя Жовтня (2А, 3657)** – льод. Кітлод - дол.Твібер – с.Жабеші.

1.3. Дані про досвід учасників

П. І. Б.	Рік народження	Обов'язки в поході	Туристський досвід	Фото, контактна інформація
Келін Олексій Леонідович	1979	Керівник	6 ГУ, 6ГК - Памір	
Жердочкін Артем Вікторович	1989	Зав. харчування	4 ГУ- Ц. Тянь-Шань, 2 ГК - Карпати	
Рубан Марина Леонідівна	1993	Медик, літописець	3 ГУ - Кавказ	
Д'яченко Ігор Володимирович	1979	Зав.споряджен- ня, фінансист, фотограф	4ГУ-Алтай, 2ВК - Словаччина, 2р. Альп, (до 5А)	

<p>Левчук Валентина Володимирівна</p>	<p>1990</p>	<p>Учасниця</p>	<p>4ГУ - Кавказ</p>	
<p>Малков Олег Валентинович</p>	<p>1980</p>	<p>Ремонтник, фотограф</p>	<p>4ГУ- Джунгарія</p>	
<p>Мхеян Мікаел Фрунзікович</p>	<p>1974</p>	<p>Фотограф, зав.електроніки , GPS-штурман</p>	<p>5ПУ- Алтай (пер до 2А), ЗПК- Карпати</p>	
<p>Козлик Олександр Вікторович</p>	<p>1992</p>	<p>Логіст</p>	<p>3ГУ- Кавказ, 2ГК -Тянь- Шань</p>	
<p>Вербицький Олексій Миколайович</p>	<p>1988</p>	<p>Учасник</p>	<p>4ГУ - Кавказ</p>	

2. Організація туристського спортивного походу.

2.1. Загальна ідея походу. Побудова маршруту.

Похід 2016 року планувався як суто учбовий. Не було багато грошей та часу, ніхто не міг йти в прийнятний сезон липень-серпень. А ще кістяком групи та її локомотивом були люди з найменшим досвідом. Тому все зійшлося до походу в близькій Грузії. Вже давно було цікаво перевірити тезу про те, що на Кавказі навіть в липні камененебезпечно, тому треба зсунути строки на ще раніше. До всього цього додалися виграні дев'ять акційних авіаквитків на червень. Тому група зібралася майже миттєво, з учасників, які в клубі "Глобус" не були раніше на перших ролях.

Майже всі учасники раніше були в Грузії, та й район досить заходжений. Тому треба було ще знайти для маршруту ідею, яка відвела б від стандартних в останні роки перешкод - в.Лайла по Півн-Зах. ребру - пер.Мазері - пер.Тот - в.Гестола. Але у той же час було бажання пройти вздовж ГКХ, та побачити максимум. Тому ми поєднали в нитці маршруту перетин дуже рідко відвідуваних перевалів.

В масиві гори Лайла це перевал 12 фестивалю МС 2Б*, який пройшли радіально у 2006 одесити, а наскрізь його, мабуть, не ходили років 25 точно. З цього перевалу зручно ходити на вершини Лайла Головна та Лайла Південна 2Б, на які з цього боку також не ходять багато років. Тому все йшлося майже в режиму першопроходу, ще й враховуючи зовсім інші сніжні та погодні умови.

Друга мета - перевал та вершина Асмаши в однойменному вузлі. Ця вершина сховалася за видимою з смт. Местія вершиною Бангуріан, але вища та складніше за нього - 3А. На неї за останні 25 років було одне сходження під час зборів Київської ФАІС у 2014 році. А про проходження у 2015 році перевалу Асмаши 3А московськими туристами ми ще не знали, та й вони опис не робили. Тому фактично ми цей перевал також йшли з мінімумом інформації.

Третьою великою метою походу був траверс гори Тетнульдї з виходом на Катинське плато та спуском з нього в долину Адіши по також дуже давно не відвідуваному перевалу "Оставшихся дома" 3А*. Але така зв'язка є досить серйозною перешкодою, тому ми мали запасний варіант виходу через перевал Добровольського 3А, на якому за 25 років все ж таки туристи мінімум двічі були. На Катинському плато ми планували, по можливості, ще й сходити на вершину Гестоли.

А на випадок, якщо нам вдасться пройти перевал "Оставшихся дома", або не доведеться пройти траверс гори Тетнульдї, в нас була закладена можливість пройти перевал Подарок 2А зі сходженням на вершину Шхара Південна 3А.

В разі виходу не через перевал "Оставшихся дома", а через перевал Добровольського, спуск до людей було заплановано не через каньйон річки

Цаннер (так як інформації на початок літа 2016 було замало для проходження його без блукань), а через перевал 2А в долину річки Твібер.

Тому загалом планувалося пройти три перевали 3А, та зробити сходження на кожен вершину у кожному масиві, в яких планувався похід. Та багато з перешкод повинні були бути пройдені після їх майже забуття.

Оскільки район дуже населений, ми вирішили, що нерозумно тягати за собою багато ваги в рюкзаках. Тому поклали дві заброски в смт. Местія та с.Жабеші. Це дозволяло йти більше на особистій техніці.

Звісно, через те, що ми планували похід у першій частині червня, ми враховували можливі погодні перешкоди. Тому маршрут будувався так, щоб кожен частину можна було обійти в разі небезпеки.

Забігаючи наперед, треба зазначити, що вся "солома, що була постелена" спрацювала. В червні погода все ж більше весняна. Тому погода трохи вгамувала наші забаганки. Її запасні варіанти спрацювали. А побудова маршруту та організація так, щоб нести мінімум ваги, ще й принесла задоволення від проходження.

2.2. Аварійні виходи з маршруту і його запасні варіанти

- Обхід перевалу 12 фестивалю МС через пер. Джварі 1Б - пер. Джевирилд н.к. - пер. Гайдара 2Б.
- Обхід перевалу Асмаши 3А через перевал Нюрмиш 2А.
- Замість траверса Тетнульді, радіальне сходження на в. Тетнульді 2Б - пер. Нагеб 2А - пер. Халде 1А - пер. Каррета 1А* - траверс в. Вашухти 2Б.
- Замість перевалу «Оставшихся дома» - пер.Добровольського 3А та пер. 50-річчя Жовтня 2А.

2.3. Зміна нитки маршруту і її причини

- Група не пішла на вершину Лайла Південна через те, що не видно було геть нічого. То й чого ж туди йти?
- Відмовилися від проходження перевалу «Оставшихся дома», та перейшли на запасний варіант - перевал Добровольського 3А та 50-річчя Жовтня 2А. Через поганий прогноз погоди і лавинну небезпеку. На той час в нас не було гарного опису каньйону Цанер, тому вихід через Твібер був більш прогнозований. А перевал 50-річчя Жовтня виявився більш безпечним варіантом для проходження, ніж перевал Каунас.
- Відмова від сходження на вершину Гестола. Причини ті самі що й в пп.1

2.4. Відомості про проходження маршруту кожним учасником

Група пройшла маршрут в повному складі.

3. Графік руху. Технічний опис проходження маршруту.

3.1. Графік руху

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
1-й день 29.05	1.1	с. Лезгара-перші коші	15:50-16:35 16:50-17:20	1:15	5	1255	1735	+480	Грунтова дорога		
Загалом за день:				1:15	5			+480			
2-й день 30.05	2.1	Перші коші – пер. Чижді	6:20-7:05 7:30-8:15 8:30-9:15 9:55-10:36 11:30-12:30 12:50-13:20 14:35-14:55	3:10	4,07	1735	3165	+1430	65 хв по ґрунтовій дорозі 25 хв по осипному схилу. Решта- глибокий сніг 25-30 °		Лавинно-небезпечно
Загалом за день:				3:10	4,07			+1430			
3-й день 31.05	3.1	пер. Чижді – поч. льод. Лайла	7:20-8:47 9:00-9:36 10:00-10:50 11:25-12:00	3:38	3,14	3165	2240	-925	5 хв сніговий гребінь; 1год 12 хв спуск по сніжно- осипному схилу 25-30° з самостраховкою льодорубом. Решта- рух по трав'яно-осипному схилу		
Загалом за день:				3:38	3,14			-925			
Загалом про пер. Чижді:				8:03	12,21			+1910 -925			

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
4-й день 1.06	4.1	поч.льод. Лайла- основа зах. гребню Лайла Гол.	4:45-5:30 6:08-7:08 7:45-8:45 9:10-10:10 10:30-11:30	4:45	5,1	2240	3547	+1307	По закритому льодовику , у зв'язках. З третього по п'ятий перехід– рух ще й в снігоступах.		
Загалом за день:				4:45	5,1			+1307			
5-й день 2.06	5.1	Основа зах. гребню Лайла Гол. –пер. 12 фестиваля МС	7:45-8:05 8:55-9:26 9:30-9:45 10:10-10:40	1:36	1,32	3547	3870	+323	Рух по закритому льодовику у зв'язках і в снігоступах. Крутизна схилу: 10-30°.		
	5.2	пер. 12 фестиваля МС - підйом на в. Лайла Гол.- спуск з вершини	11:03-11:26 12:08-12:20	0:25	0,6		4008	+138 -138	Рух у зв'язках.	 На спуску видимість 50-100 м.	
	5.3	пер. 12 фестивалю МС -лівий виток льод. Лайла Чала	14:50-16:26	1:36	1,8		3560	- 310	Спуск по мотузці, далі рух у зв'язках по закритому льодовику.		
Загалом за день:				3:37	3,72			+461 -448			
Загалом про пер.12фестивалю МС				3:12	2,2			+323 -310			
Загалом про в. Лайла Гол. з пер.12фестивалю МС				0:25	0,6			+138 -138			Радіальне сходження.

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
6-й день 3.06	6.1	Півий виток льодовика Лайла Чала-до витока р. Лайла Чалаат м.Местія.	5:00-5:56 6:10-6:57- 7:25 7:45-9:15 10:50-11:55 12:10-13:05 15:30-16:50	6:36	20,16	3560	1400	- 2470	Два переходи - спуск у зв'язках. Далі рух щ самостраховкою льодоррубом та в кішках.		
Загалом за день:				6:36	20,16			-2470			
Загалом за першу частину:				23,01	41,19			+2371 -3843			
7-й день 4.06	7.1	Погран застава Чалаат- витік р.Мурква м	14:57-15:27 15:48-16:30 16:50-17:25 17:35-17:40	1:52	5,42	1400	2282	+682	Рух по стежці.		
Загалом за день:				1:52	5,42			+682			
8-й день 5.06	8.1	Витік р. Мурквм- під пер. Асмаши	4:45-5:40 6:10-7:25 8:10-9:50 10:20-11:00 11:50-12:30	5:10	4,3	2282	3537	+1255	1:10 год перехід по сніжно-осипному гребню морени, 1:10 перехід по кам'янебеч-ному схилу - частинами групи Далі рух у зв'язках і снігоступах по льодовику, стрімкість 10-30°.		
Загалом за день:				5:10	4,3			+1255			

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
9-й день 6.06	9.1	Спроба сходження на в.Асмаши	7:58-8:43 9:00-9:23 10:00-11:30	2:35	2	3537	3700	+163 -163	Рух в зв'язках, в снігоступах і кішках. Стрімкість схилу: 15-25°, на гребені 30-45°.	 Видимість 20-40 м.	з- за поганої видимості було вирішено спускатися на місце ночівлі.
Загалом за день:				2:35	2			+163 -163			
10-й день 7.06	10.1	Радіальне сходження на в.Асмаши	4:15-4:30 4:57-9:30 10:20-13:20	7:48	2,6	3537	4057	+520 -520	Рух у зв'язках до початку підйому. Далі стрімкість схилу 50-60° (3 мотузки). Далі – вузький гребінь, крутизною 25-40° - вішаємо перила.		
Загалом за день:				7:48	2,6			+520 -520			
11-й день 8.06	11.1	м.н - пер. Асмаши	5:10-5:23	0:13	0,6	3537	3700	+163	Рух в зв'язках, кішках, та самостраховкою льодорубом.		м.н. – місце ночівлі
	11.2	пер. Асмаши - ночівля в долині р.Цінгер	6:30-9:55 10:40-11:00 11:40-12:16	4:21	9,36	3700	2333	-1367			
Загалом за день:				4:34	9,96			+163 -1367			

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
12-й день 9.06	12.1	Долина р. Цінгер-с.Жабеші	7:55-9:05 9:30-10:30 11:20-12:13 12:55-13:45	3:53	9,42	2333	1620	-713	Рух по маркована стежині. Маркер: жовто (пом помаранчево)-білий		
Загалом за день:				3:53	9,42			-713			
Загалом за другу частину:				25,52	33,7			+2783 -2768			
13-й день 10.06	13.1	с.Жабеші-верхні підйомник и г/л курорту Тетнульдї	11:00-11:50	*	2,93	2883	2883	0	Рух по ґрунтовій дорозі.		*переїзд на автомобілі
		//-до м.н	11:55-12:10	0:15							
Загалом за день:				0:15	2,93			0			
14-й день 11.06	14.1	г/л курорт Тетнульдї-взліт на пер.Нагеб	5:30-6:15 6:40-7:13 7:55-8:15 9:52-10:15 10:55-11:15 11:20-11:40 12:06-12:48	3:23	5,77	2883	3150	+267	Рух кішках. Стрімкість схилу до 10°.		г/л – гірсько-лижний
Загалом за день:				3:23	5,77			+267			

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
15-й День 12.06	15.1	Взліт на пер. Нагеб – сідловина Гніздо Амарантів	5:20-6:10	0:50	0,7	3150	3401	+251	Рух в снігоступах та самостраховкою льодорубом, стрімкість схилу близько 30°.		
	15.2	сідловина Гніздо Амарантів – пер.Нагеб	6:33-7:50 8:20-8:33	1:30	0,7	3401	3670	+269	Рух в снігоступах та самостраховкою льодорубом, стрімкість схилу близько 30°.		
	15.3	пер.Нагеб – підніжжя Тетнульдї	9:20-10:15 10:55-11:40 12:45-13:15	2:50	2,5	3670	4070	+400	Рух в зв'язках та снігоступах. Крутизна схилу 35-40°.		
Загалом за день:				5:10	3,9			+920			
16-й день 13.06	16.1	Підніжжя в.Тетнульдї- в.Тетнульдї	5:35-6:20 7:50 -8:50 9:15-9:30 10:30-12:05 12:45-13:35 13:55-14:55	5:55	2,27	4070	4885	+818	Рух у зв'язках та снігоступах. До виходу на гребінь крутизна схилу 25-35 °. Рух по гребню теж у зв'язках.		
	16.2	в.Тетнульдї- Катинське плато	15:30-22:30	7:00	1,2	4885	4212	-673	На спуск вішаємо 9 мотузок. Крутизна схилу від 35 до 50°.		
Загалом за день:				12:55	3,47			+818 -673			
17-й день 14.06	17.1	Дньовка, зняття мотузок	0	0	0	4212	4212	0			
Загалом за день:				0	0	0		0			
Загалом про траверс в.Тетнульд:				12:55	3,47			+818 -673			Підніжжя в.Тетнульдї- в.Тетнульдї- Катинське Плато

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
18-й день 15.06	18.1	Катинське плато – пер.Добровольського	5:45 -6:25	0:40	1,2	4212	4300	+88	Рух у зв'язках та снігоступах. По, відносно, пологому плато.		
	18.2	пер.Добровольського-льод. Цанер	7:40-10:15 10:50-11:30 11:40-12:30 12:50-13:30 16:00-17:00 17:30-18:00	6:15	8,2	4300	2900	-1400	Перша мотузка на 60-90°. Потім 3 мотузки по 40-45°. І рух по льодовику в зв'язках.		
Загалом за день:				6:55	9,4			+88 -1400			
Загалом про пер.Добровольського:				6:55	9,4			+88 -1400			Катинське плато – пер.Добровольського – лед.Цанер
19-й день 16.06	19.1	льод.Цанер – сідловина пер.50-річчя Жовтня	7:55-8:15 9:40-10:05 11:30-12:15 15:15-16:05 16:40-17:10	2:50	5,6	2900	3235	+335	Рух в зв'язках		
Загалом за день:				2:50	5,6			+335			
20-й день 17.06	20.1	сідловина пер.50-річчя Жовтня. – пер.50-річчя Жовтня.	5:25 -6:10 6:35-7:20	1:30	1,7	3235	3657	+422	Рух в зв'язках. Крутизна схилу 25-30°.		

День шляху /дата	Номер ділянки	Назва ділянки	Переходи	ЧХЧ	Відстань, км	Висота на початку ділянки, м	Висота кінця ділянки, м	Перепад висоти, м	Характер шляху	Погода	Примітки
20-й день 17.06	20.2	пер.50-річчя Жовтня долина р.Цінгер.	8:00 -8:30 9:20-10:00 11:00-12:30 13:15-14:00 17:30-18:30 18:50-19:35 19:50-20:15	5:35	15,72	3657	2333	-1324	Сніжний схил 25-30°. Далі рух по льодовику у зв'язка. Місимо сніг=(	
Загалом за день:				7:05	17,42			+422 -1324			
Загалом про пер.50 річчя Жовтня:				7:05	17,42			+422 -1324			Сідловина пер. 50-річчя Жовтня – перевал – дол.р.Цінгер
21-й день 18.06	21.1	Долина річки Цінгер – с. Жабеші –	5:15-6-10 6:40-7:10 7:20-7:55 8:20-9:05 9:40-10:40	3:45	9,42	2333	1620	-713	Рух по маркована стежині. Маркер: жовто (пом помаранчево)-білий		
Загалом за день:				3:45	9,42			-713			
Загалом за третю частину:				42,18	57,91			+2850 -4110			
Загалом за похід:				91,11	132,8			+8004 -10721			

3.2 Висотний профіль походу

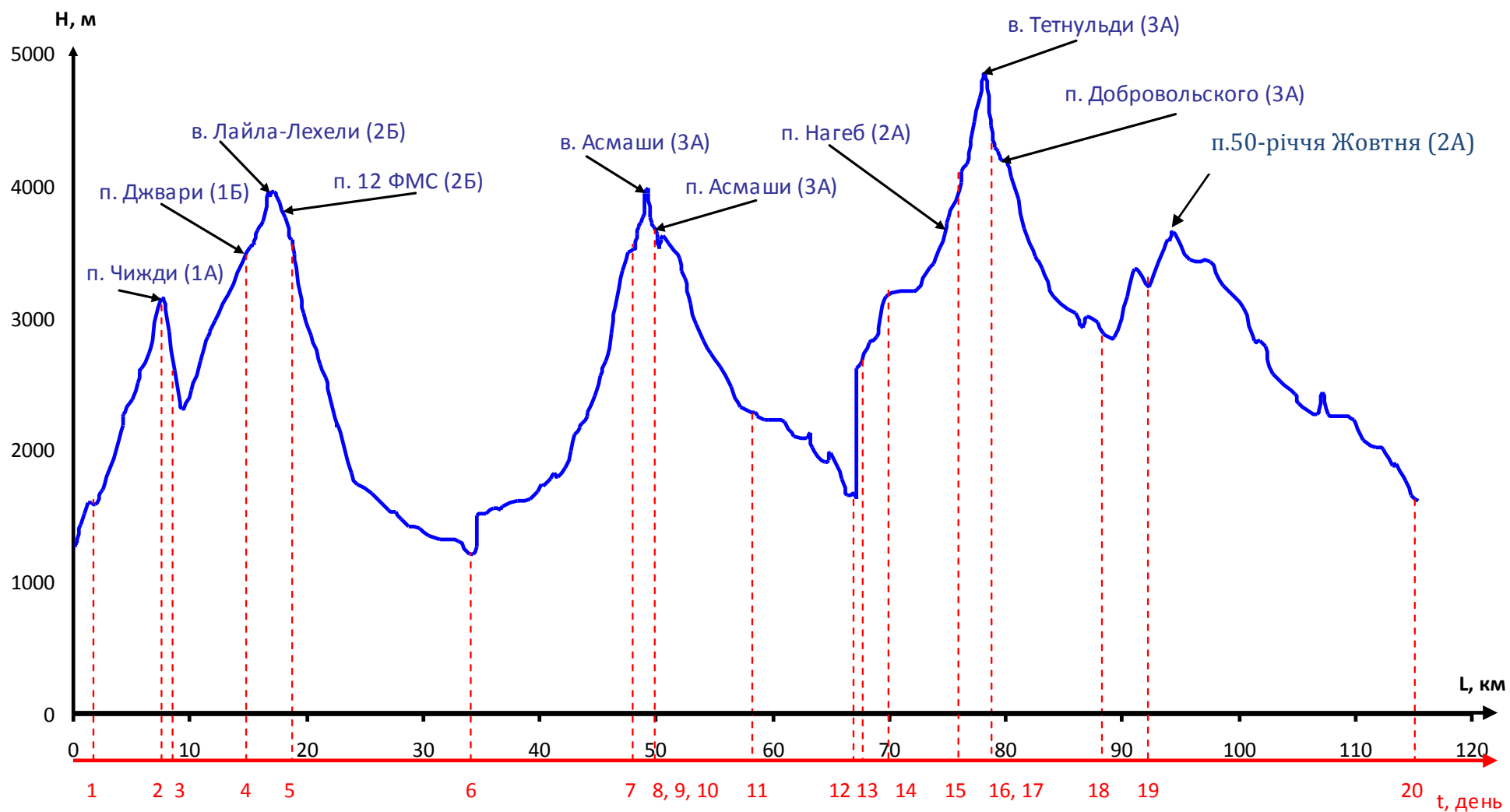

Рисунок 3.1 –Висотний графік походу

3.3 Технічний опис проходження маршруту

3.3.1 с. Лезгара - пер. Чижді (1А, 3097) - дол. р. Лайла

День 1. 29 травня 2016 року.

Приїхали в Местію о 5 ранку. Поспали до 9 ранку в парку на центральній площі. Перепакувались, віддали заброски, навідались до прикордонників, отримали перепустку. Після чого о 14-20, на заздалегідь орендованому транспорті, відправилися з Местії у село Лезгара. У селі Лезгара доїхали до верхніх будинків на висоті 1255 м, біля школи (поруч живе провідник Роберт та коваль). Коваль кує хороші ножі, а у Роберта можна взяти коней, щоб провести до верхніх ночівель під перевалом Чижді. Деякий час ми поспілкувалися з Робертом та місцевими жителями, які повідомили нам, що ми перші в цьому році плануємо піднятися на Лайлу. О 15-30 попрощавшись з ними вирушили з села (Фото 1).

Фото 1. Група на старті маршруту.

Вийшли на маршрут о 15-50. Підйом по ґрунтовій дорозі, напрямом на південь. Орієнтир: на кінці села вежа мобільного зв'язку, від неї дорога серпантинном через ліс набирає висоту. Через 30 хв. ходового часу є джерело з питною водою. Після нього дорога забирає східніше і перевалює відріг. Далі дорога стає менш крутою, шлях від села до місця виположування зайняв по часу 1 перехід (45 хв.), висота 1613 м. По дорозі пройшли ще півпереходу і стали біля першого кошу на ночівлю о 17-20 на висоті 1732 м. (Фото 2). Біля кошу є вказівник на Лайлу. Дорога звідси знову починає набирати висоту.

Кош відкритий, має нари на 10-12 людей та якісний дах. Поряд є джерело з чистою водою. Іноді в гості приходять мирні бички.

Цілий день йшов дощ.

Вечері трішки прояснилося і відкрився красивий вид на Ушбу.

Фото 2. Місце ночівлі.

День 2. 30 травня 2016 року

До 5-00 ранку йшов дощ. Вийшли на маршрут о 6-20.

Піднімаємося по ґрунтовій дорозі. Через 30 хвилин (праворуч по ходу руху) знову зустрічаємо придатний для ночівлі кош. Поряд знаходиться джерело з питною водою. Продовжуємо рухатись ґрунтовою дорогою. Через півтори переходи приходимо до верхніх кошів.

Від кошів долина піднімається до перевалу Чижді у вигляді сходин. Підйом йде вздовж лівого орографічного берегу струмка (більш пологий берег).

Від верхніх кошів на першу сходинку дійшли за півпереходу. Тут вже починається зона снігу, але у нас була можливість обійти його по трав'яному схилу. За один перехід ми дійшли до другої сходинки, де розміщується вказівник на карстову печеру та в. Лайла. Звідси і далі рухаємось по глибокому снігу. По долині читається дві сідловини перевалів. Дальня (східна) сідловина виглядає нижчою, але на шляху до неї більше лавинних виносів. Підйом на ближню (західну) сідловину являє собою широкий сніговий схил, шириною 300-400 м, стрімкістю 25-30°. Літня стежина не читається. Досить лавинонебезпечно, на сусідніх схилах сходять лавинки. Обираємо шлях по найбільш випуклому рельєфу, піднімаємося прямо вгору. Дорога від вказівника до пологого місця перед гребнем зайняла два переходи від вказівника. Тут мало місце тяжке тропіння по мокрому снігу, провалювались на 30-40 + см. Далі перейшли на тактику тропіння без рюкзаків поперед групи. Видимість впала до 50 м., вийшли на перевал по GPS. Останні 300 м схил пологий до 20 градусів. Найсхідніша частина нижче точки перевалу на 150 метрів, але з неї читався спуск в долину Лайли на пряму, бо під сідловиною скелі. Погода зіпсувалась посередині шляху підйому на перевал. Впала видимість та почав падати сніг.

Сам перевал знаходиться на найвищій частині сідловини. Біля перевального туру на південній частині перевалу є декілька мульд. Оскільки видимість 50-100 м, а схил, можливо, лавинонебезпечний, вирішили зупинитись на перевалі і дочекатися можливості хоч щось побачити. Згодом вирішила там і заночувати. Погода трохи прояснилась о 20-30.

3.3.2

Перевал Чижді (1А, 3097м.)

(русс. Чижді, english: Chizhdi)

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва (рекомендована), при необхідності, що означає	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						Сезон	Зима	Міжсезоння
Грузія, Сванетія	Верхня частина хр.Бакилд	р.Лезгара (р.Інгури) - р.Лайла	Чижді	3097	42° 57' 36.4" N 42° 31' 20.45" E	1А	-	-

1. Загальний час проходження: 8 год. 3хв.
2. Витрачено часу на підйом: 4 год. 25 хв. (із с.Лезгара до м.н)
3. Витрачено часу на спуск: 3 год. 38 хв.
4. Рух з самостраховкою: 1 год. 12 хв.
5. Рух зі змінною страховкою: відсутній.
6. Рух у зв'язках: 15 хв.
7. Організовано пунктів страховки: 0.
8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: кішки, льодоруби.
9. Рекомендовані місця для ночівель: сідловина на перевалі Чижді північно-східний цирк перевалу, нижній цирк перевалу біля лінії лісу з північно-східної сторони; з південно-західної: біля річки Лайла.
10. Перевал був пройдений: 29 травня 2016 року.
11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: в день підходу - дощило, в день проходження перевалу – туман, сніг, сонце з проясненням, на спуску - погода сонячна.

Фото 3. Перша сходинка підйому на пер. Чижді.

Фото 4. Вихід на пер. Чижді.

Фото 5. Ночівдя на пер. Чижди.

Фото 6. Група на пер. Чижди.

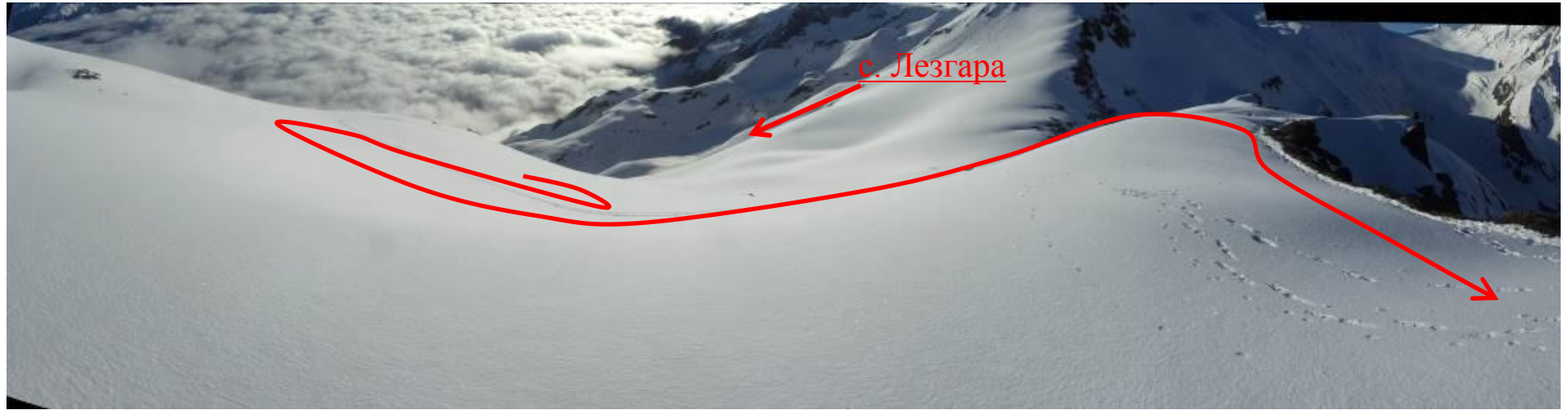

Фото 7. Шлях підйому на пер. Чижди.

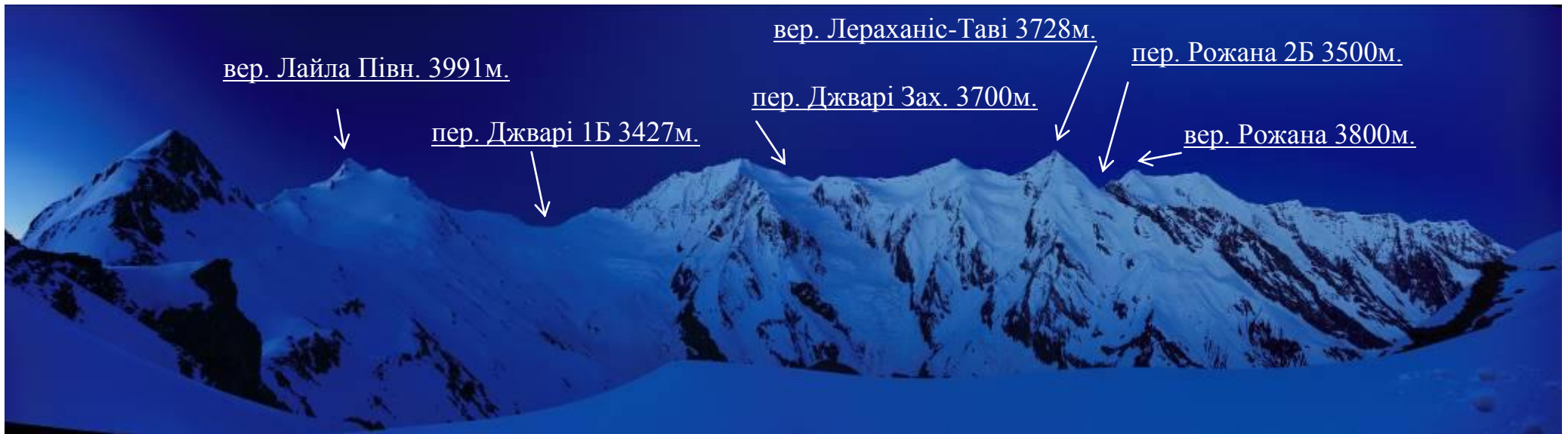

Фото 8. Панорамний вигляд з пер. Чижди на пер.Джварі

Фото 9. Вигляд з перевалу Чижді на льодовик Лахілі.

День 3. 31 травня 2016 року.

Ранок дав нам гарний огляд і можливість розвідати шлях на спуск. Як західніше, так і східніше сідловини перевалу, траверсом до перших кулуарів й далі вниз. Вийшли о 7-00 ранку. Відкрився вид на льодовик Лахілі. (Фото 9)

Від східної найнижчої точки перевалу пройшли по південному схилу вздовж гребню і мульд близько 300 м, доки не побачили спуск в засніжений кулуар, що виводив до початку льодовика Лайла. Лавини майже всі зійшли напередодні і тому схил виглядав відносно безпечним. До того ж сніг залишався підмороженим з ночі, поки не виглянуло на нього сонце. Спускаємося по цьому кулуару з самостраховкою льодорубом по снігу та дрібному осипу. Середня крутизна 25-30°. (Фото 12) Скинувши близько 200 метрів висоти перейшли на лівий борт кулуару.

Спустившись до річки, стали на відпочинок. Влаштували півдня відпочинку, так як треба було перейти на нічний режим з підйомами о 2 ночі, а також зробити низьку ночівлю для акліматизації. Спуск від сідловини до місця ночівлі зайняв 4 переходи. Заночували на висоті 2620 м. Місце для ночівлі не дуже вдале. Вода – з річки, що витікає з льодовика.

Погода сонячна.

Фото 10. Ранковий вигляд на пер.Джварі і в.Лайла.

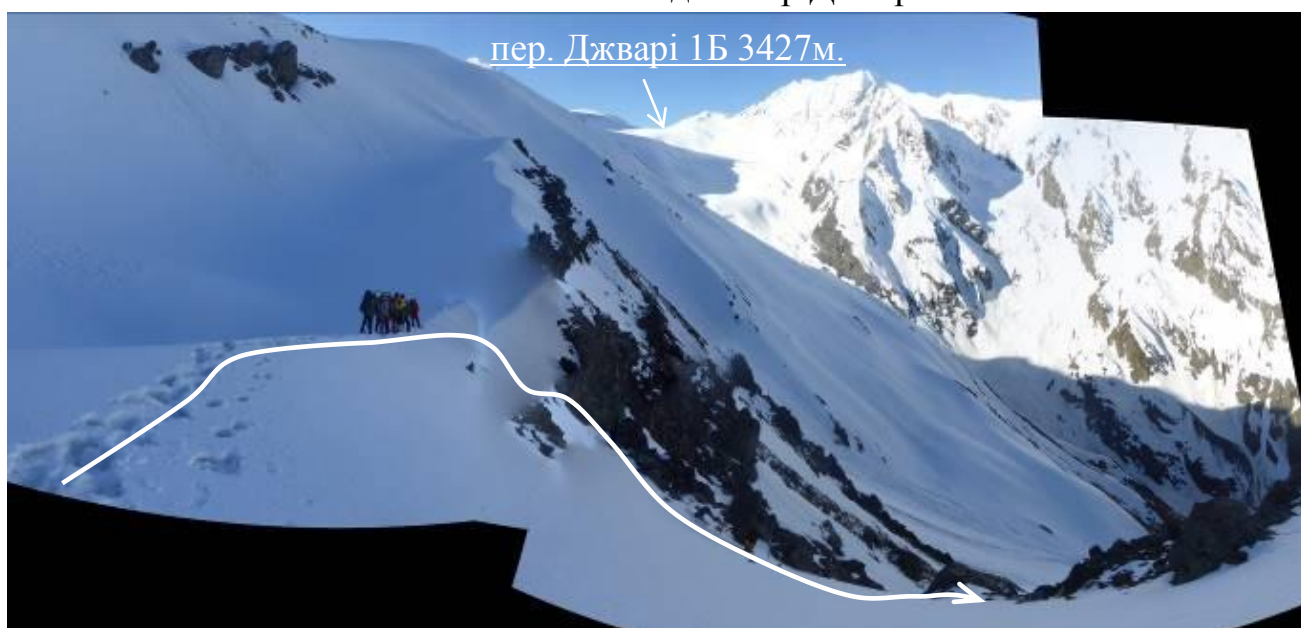

Фото 11. Група на шляху спуску

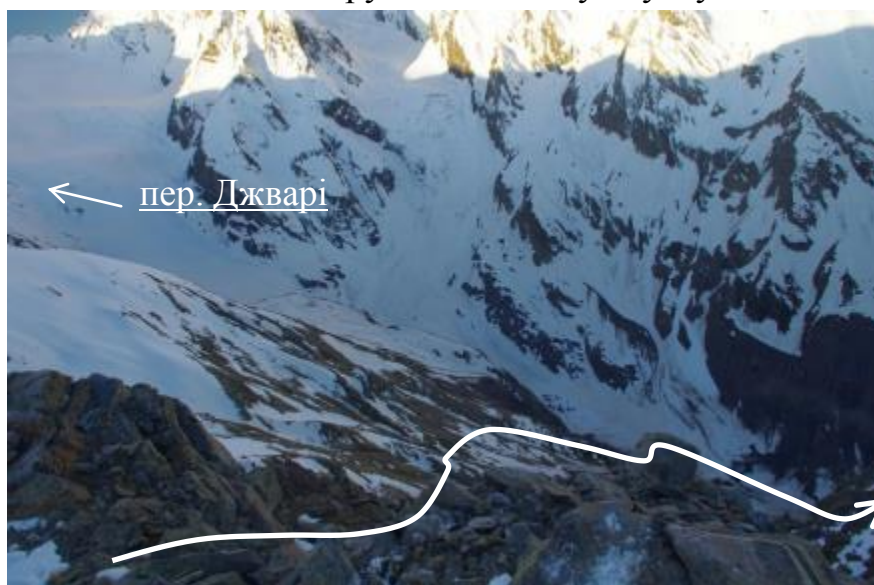

Фото 12.Шлях спуску по кулуару.

Фото 13 Шлях спуску групи по контрфорсу

Фото 14 Шлях спуску до льодовика

Фото 15

Спуск з перевалу до льодовика по правому краю

Фото 16.

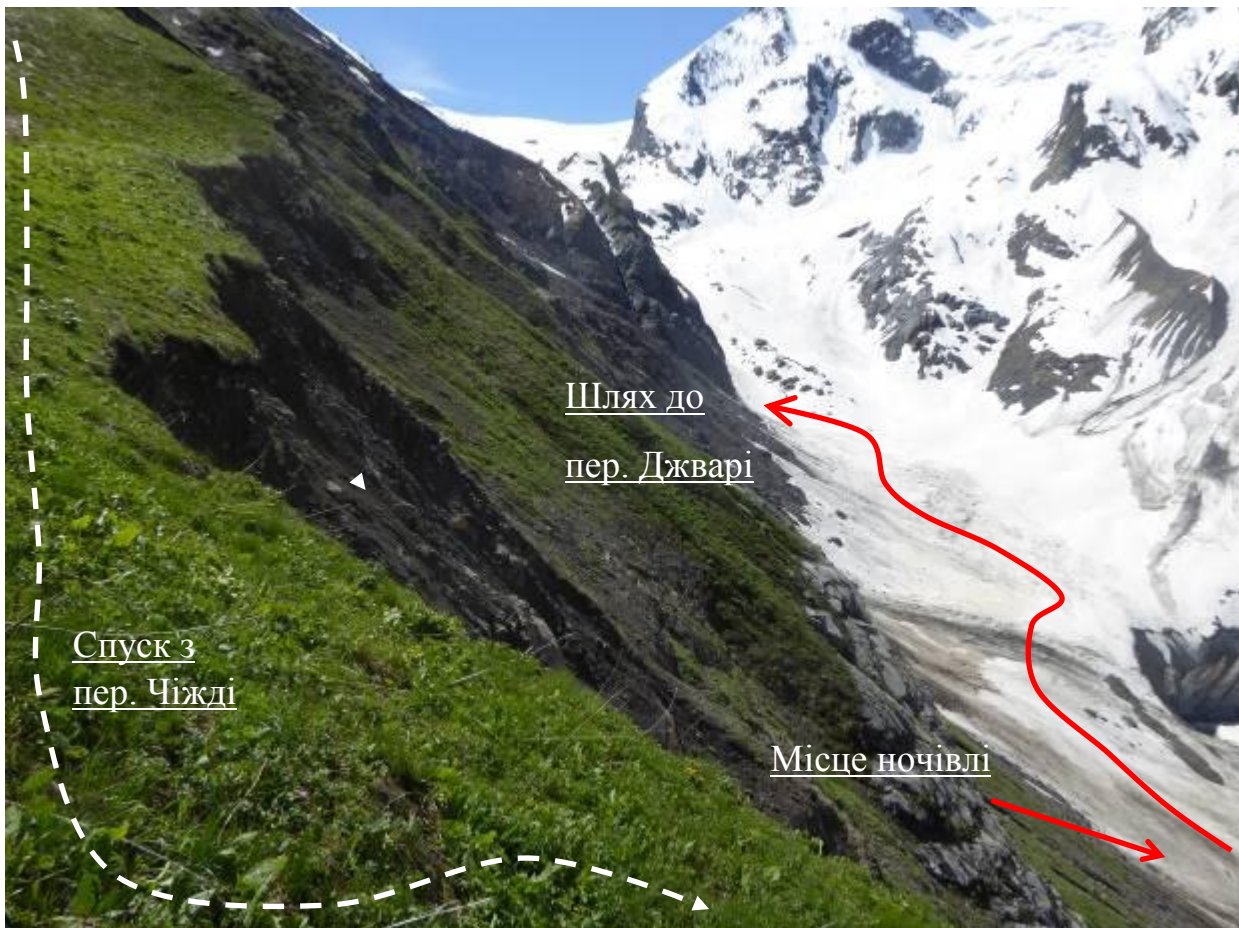

Фото 17 Шлях групи спуску з перевалу Чіжді до льодовика.

**3.3.3. пер. Джварі (1Б, 3427) - пер. 12 фестивалю МС (2Б, 3850) -
Лайла -Лехелі (2Б, 4008, рад) — льод.Лайлачала**

Паспорт зв'язки перевалів Джварі (1Б)-12 фестивалю МС(2Б)
(рус. Джвари, 12 фестивалю МС, english Dzhvari, 12 festivalya MS)

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
Грузія, Сванетія	Сванський західніше в.Лайла	льод.Лайла - р.Скілірі (р.Цхеледула).	Джварі	3427	42°55'9.87"N 42°32'4.6" E	1Б	-	-
	Сванський західніше в.Лайла	льод.Лайла - льод.Лайла Чала	12 фестивалю МС	3850	42°55'3.09"N 42°33'19.95"E	2Б	-	-

1. Загальний час проходження: 8 годин 22хв.
2. Витрачено часу на підйом:
 - з м.н. на пер.Джварі – 3 год.,
 - перехід з перДжварі до основи зах.гребню Лайла Гол. – 1 год.
 - з основи зах.гребню Лайла Гол. на пер. 12 фестивалю МС – 1 год. 36 хв.
 - з пер. 12 фестивалю МС на вершину Лайла Гол. (підйом-спуск) – 25 хв.
3. Витрачено часу на спуск: 1 год. 36хв.
4. Рух з самостраховкою: відсутній.
5. Рух зі змінною страховкою: відсутній.
6. Організовано пунктів страховки: 1.
7. Рух по перилах: 20 хв.
8. Рух у зв'язках: 8 год. 2 хв.
9. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: льодоруби, кішки, мотузка, при сніжному році - сніжні пікети.
10. Рекомендовані місця для ночівель: початок льодовика Лайла, перевал Джварі, основа західного гребню Лайла Головна.
11. Перевал був пройдений: 2 червня 2016 року.
12. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: сонячно – сонце зі снігом – туман, видимість 50-100м – сніг.

День 4. 1 червня 2016 року.

Вийшли з табору о 4-45 ранку відразу у зв'язках та кішках. Рухаємось по правому орографічному борту льодовика. По центру льодовика є засніжена морена, у верхній частині є місця для ночівлі, вода з водоспаду. З льодовика добре проглядається перевал Джварі Західний, він виглядає не складніше 2Б. За один перехід піднімаємось до злиття льодовиків, що стікають з перевалів Джварі і Джварі Західний. Далі йшли у снігоступах.

Піднімаємось на західну частину льодовика на перевал Джварі, льодовик закритий снігом. Рухаємось по центру льодовика, сам льодовик йде хвилями (уступами). За чотири переходи зайшли на перевал Джварі. Він являє собою широку сніжну сідловину, тур не шукали. З перевалу почали рухатись східніше по гребню. Дійшли до західного гребню вершини Лайла-Лехелі, гребінь пологий та сніжний. Стали на ночівлю о 11:30 у сніжній мульді (висота 3547 м), звідси чудово проглядаються схили від сідловин, що знаходяться північніше і південніше вершини Лайла-Лехелі.

За день було здійснено 5 переходів, погода сонячна. Через годину після постановки табору погода зіпсувалась.

Фото 18. Ночівля на язика льодовика.

Фото 19. Злиття льодовиків, що стікають з перевалів Джварі і Джварі Західний.

Фото 20. Фінальний зліт на пер. Джварі..

Фото 21. Рух з пер. Джварі до початку підйому на пер. 12 фестивалю МС.

Фото 22. Вид на в. Лайла Південна і льодопад, що стікає з пер. 12 фестивалю МС.

День 5. 2 червня 2016 року.

Прокинулись о 2-30 ранку і готові були вийти о 4 ранку, але погода зіпсувалась - йшов сніг та був туман, видимість була 10-15 м, Після декількох невдалих розвідок вирішили почекати хорошої погоди і тому вийшли о 7-45 ранку. Відносно місця ночівлі перевал 12 фестивалю МС знаходиться на сході. З сідловини перевалу стікає великий льодовик, який спадає льодопадом на південь з гребню в якому західніше розташований перевал Джварі. Для того щоб зайти з гребня перевалу Джварі на цей льодовик потрібно траверсувати південний схил західного гребню вершини Лайла-Лехелі. Нахил схилу 10-30°. Є сліди вчорашніх лавин. Щоб потрапити на потрібний перевал, було два варіанти руху: по схилу (вищеописаному) або по західному гребню Лайла-Лехелі. Завдяки погодному вікно знайшли безпечний прохід до перевалу по льодовику, замість руху по гребню, який є значно складнішим. Рух супроводжувався періодичним очікуванням вікон погоди. За 1 год. 6 хв. ЧХЧ ми вийшли в цирк перевалу. Сам цирк широкий, повністю забитий снігом, з західного гребню Лайла-Лехелі багато слідів свіжих лавин, але вони не дістають середини цирку через правий ранкльофт (він їх зупиняє). Експозиція схилу Лайли Південної така, що лавини самі по собі там не сходять. Тому обираємо шлях на сідловину перевалу через схил Лайли Південної. Це зафірнований схил стрімкістю до 30°, протяжність його близько 200

м. Підйом на перевал з цирку зайняв 30 хв. Сідловина перевалу – широка, сніжна. Обривається на схід великими карнизами. Вище північної частини перевалу є скелі. Туру не було. З самого перевалу вийшли на вершину Лайла-Лехелі по її південному схилу. До неї веде сніговий схил крутизною до 30° перші 50 м, а вище все більш полого – 15-20°. Вершина має снігову шапку до 2 м над скелями, тому туру не знайшли. Перед виходом на вершину зіпсувалась погода, видимість 50-100 м (Чатир-Дагський краєвид). Підйом на вершину зайняв 26 хв., а спуск назад на перевал - 18 хв. Очікуючи на хоч якусь видимість, вирішили пообідати на перевалі. Видимість краще не стала, тому почали спускатися по заздалегідь розвіданому шляху «по приладах». Від північної частини перевалу, біля самих скель, повісили одну мотузку перил на сніговому схилі крутизною до 45°. Кріплення на снігових якорях, останній на льодорубному хресті. Далі спуск по закритому льодовику. Рухаємось у зв'язках. Спочатку рух йде по лівій частині льодовика, сам льодовик йде східцями, верхні (крутизною до 25°) проходимо по лівій частині. Другі східці льодовика проходимо по середині. Над нижньою сходинкою, яка вся в розломах, стали на ночівлю о 16:26 за місцевим часом.

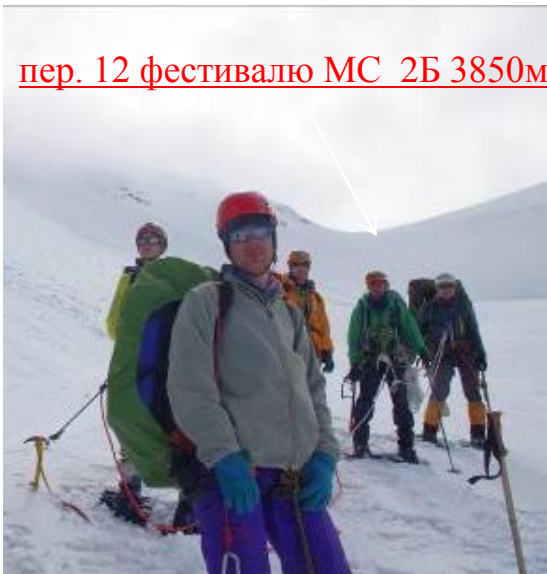

Фото 23, 24. Група піднімається на пер. 12 фестивалю МС*.

Примітка

пер. 12 фестивалю молоді та студентства (27.07-03.08.1985)

https://uk.wikipedia.org/wiki/XII_Всесвітній_фестиваль_молоді_і_студентів

Фото 25. Шлях підйому на пер. 12 фестивалю МС.

Фото 26. Вид з пер. 12 фестивалю МС на в. Лайла Лехелі.

Фото 27. Вид з пер. 12 фестивалю МС на в. Лайла Південна та в сторону спуску на льод. Лайлачала.

Фото 28. Група на в. Лайла Лехелі. В останні хвилини зіпсувалась погода.
(Фото – Група на вершині)

Фото 29, 30. Сніжний карниз в сторону спуску.

Фото 31. Місце ночівлі.

День 6. 3 червня 2016 року.

Вийшли з ночівлі о 5 ранку. Рухаємось по льодовику в зв'язках. Льодовик Лайлачала формується з витоків льодовика з перевалу 12 фестивалю МС, схилів перевалу Гайдара (по центру льодовика), і вузьких льодовиків, що стікають зі східної сторони Лайли. Льодовик доволі крутий, з великою кількістю розломів, які під час нашого проходження були закриті снігом. Льодовик круто обривається скельними виходами в долину Лайлачала. Ми вийшли з лівого витoku перевалу 12 фестивалю МС, який обривається на основний льодовик Лайлачала. Прохід у самій правій частині, спуск по основній частині по центру, в нижній частині вийшли під лівий край, який весь у слідах свіжих лавин. Підійшовши до краю льодовика ми розв'язалися, перебігли великі лавинні виноси та вийшли на лівий борт Лайлачала. Схил крутизною до 25°, порізаний кулуарами та закритими сніжниками. Перші три кулуари від льодовика обриваються водоспадами. Безпечний спуск можливий тільки при спуску по кулуару, що виводить до озера на лівому березі річки Лайлачала. Спускатися близько 400 м, крутизна 30°. Також спускатися можна по правому борту кулуару - трав'янисто-осипному гребню. Внизу гарна галявина з озером. Від озера прямо вниз до річки веде гарна, набита стежина. Далі стежка йде по лівому березі ріки Лайлачала. На одній із вирубок тропа переходить в ґрунтову дорогу, що йде високо над рікою. Через декілька км тропа спускається до ріки, де можна перейти по мосту на інший берег. Після моста дорога набирає висоту і спускається до р. Інгури.

Через р.Інгури є бетонний міст, від нього ми поїхали назад у смт. Местія.

3.3.4 дол.р. Мурквам - в. Асмаши (рад. 3А, 4057) - пер. Асмаши (3А, 3700) - дол. р.Твібер

День 7. 4 червня 2016 року.

Першу половину дня проводимо в Местії. О 13:55 приїхали до прикордонної застави під льодовиком Чалаат. Вийшли на маршрут о 14:58. Рухаємось вздовж р. Лекзир по лівому борту. Стежка дуже набита. Іноді трапляються кам'яні тури. За один перехід дійшли по стежці до початку підйому в дол. р. Мурквам. Початок підйому відмічено кам'яним туром. Стежка в долину р. Мурквам починається за 100-150 м від його гирла та забирає круто вгору по лівому берегу р. Лекзир. Піднявшись на відріг між Мурквामом і Лекзиром , продовжуємо рух траверсною стежкою з ледь помітним набором висоти (Фото 33) Долина р. Мурквам низька, стежини гарно натоптані і ведуть до початку льодовика Хергіані. Ми стали табором біля початку лівої бокової морени льодовика Мурквам.

Паспорт перевалу Асмаши (3А, 3700)*

(пос. Асмаши english Asmashi)

**опис йде з місця ночівлі, не доходячи до пер. Асмаши (плато пер.Асмаши)*

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						Сезон	Зима	між-сезоння
Грузія Сванетія	Південний відріг ГКХ	льод.Мурквам - льод.Асмаши (льод.Твібер)	Асмаши	3700	43°7' 13.12" N 42°48'43.59" E	3А	-	-

1. Загальний час проходження: 4 год. 34 хв.
2. Витрачено часу на підйом: 13 хв.
3. Витрачено часу на спуск: 4 год. 21 хв.
4. Рух з самостраховкою: 4 год. 34 хв.
5. Рух зі змінною страховкою: 0
6. Організовано пунктів страховки: 1.
7. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: мотузки, сніжні пікети, якоря, льодобури.
8. Рекомендовані місця для ночівель: плато пер.Асмаши, під в.Бангуріан, під гребнем морени, долина Мурквам.
9. Перевал був пройдений: 8 червня 2016 року.
10. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: сонячна.

Фото 33. Вид на дол. Муркв'ам в сторону льод. Муркв'ам та в. Асмаши

Фото 34. Місце ночівлі під льод. Муркв'ам.

День 8. 5 червня 2016 року.

Льодовик Мурквाम (Фото 35) гарно проглядається з усієї долини, має перепад висоти 1,5 км. На верхньому плато льодовика знаходяться цирки перевалів Нюрмиш (південніше) та Асмаши (північніше). Південний цирк Мурквामа утворює невеличкий льодопад, що нависає над усім спуском. Нижня частина льодовика обривається баранячими лобами і камененебезпечним осипом (Фото 37-38). В долині Мурквам залишилась висока стара морена довжиною 2 км. На ній є залишки старої стежки. (Фото 36).

Виходимо 4:45 ранку. За 1 год 10 хв піднімаємося до початку льодовика.

Незважаючи на велику кількість снігу, нижня частина прострілюється камінням з баранячих лобів. (Фото 37). Тільки в правій частині льодовика є більш-менш чисті баранячі лоби і там відносно безпечно робити підйом. (Фото 38) Перетинаємо камененебезпечну ділянку групами по 2-3 людини, з наглядачами та схованками під сераками. Вихід на льодовик вище баранячих лобів зайняв 1 год. 10 хв. Вдягаємо снігоступи та зв'язуємось. За 1 год. 40 хв. піднімаємося по глибокому снігу на верхнє плато льодовика Мурквам (південне). Стрімкість льодовика від 10 до 30°. Сидіти на цьому схилі небезпечно через можливість обвалу льодовика над підйомом. Перейшовши з південного цирку в північний, обійшовши західний гребінь вершини Асмаши і його характерний «зуб». На вході в північний цирк є великі розриви, які обходимо під стінами «зуба». (Фото 42). Зупиняємось в центрі цирку, не дійшовши 500 м до перевалу Асмаши (Фото 43-44). Як тільки поставили табір, почав іти сніг.

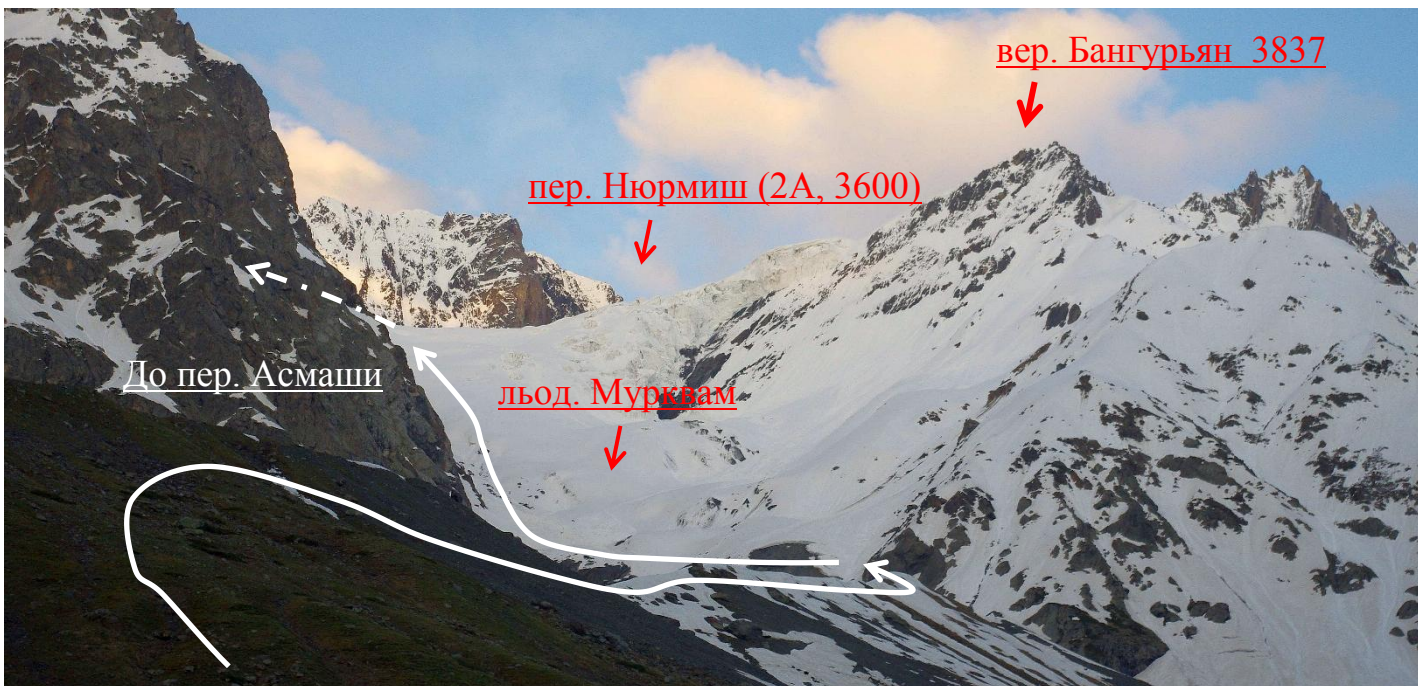

Фото 35. Льодовик Мурквам

Фото 36. Рух по старій морені для виходу на льод. Мурквям

Фото 37. Нижня частина льодовика, що прострілюється.

Фото 38. Обхід осипного язика льодовика.

Фото 39, 40 Шлях підйому на верхнє плато.

Фото 41. Шлях підйому

Фото 42. Обхід характерного «зуба» Асмаши

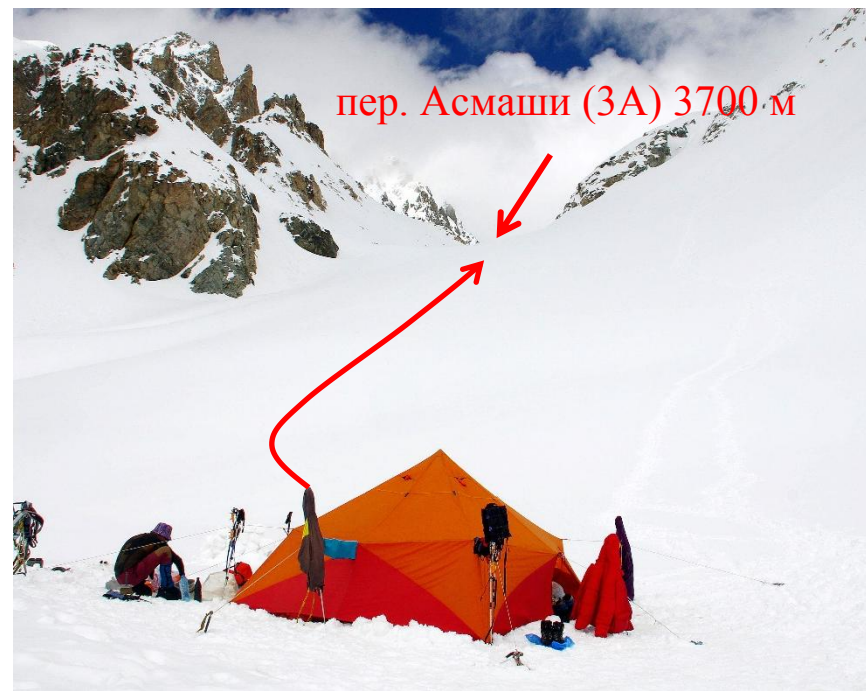

Фото 43. Місце ночівлі в центрі цирку.

Фото 44 Вид на перевал та вершину Асмаши з міста ночівлі

Паспорт вершини Асмаши (3А 4057м) – радіальне сходження

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
Кавказ, Грузія	Південний відріг ГКХ	льод.Мурквам -льод.Твібер (Асмаши)	в.Асмаши	4057	43°6' 53.89" N 42°49' 4.27" E	3А	-	-

1. Загальний час проходження: 7 год 48 хв.
2. Витрачено часу на підйом: 5 год 8 хв.
3. Витрачено часу на спуск: 2 год 40 хв.
4. Рух з самостраховкою: 7 год.
5. Рух зі змінною страховкою: 0.
6. Організовано пунктів страховки: 9.
7. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: мотузки, при великій кількості снігу: сніжні якорі та пікети, а при малій – великі петлі, скельні гаки.
8. Рекомендовані місця для ночівель: на плато перевалу Асмаши, під в.Бангуріан, під гребенем морени в долині Мурквам.
9. Перевал був пройдений: 7 червня 2016 року.
10. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: туман, з проясненням, сніг.

День 9, 6 червня 2016р.

Прокинулись о 2:30, поснідали, виглянули з палатки і зрозуміли, що діла не буде - заметіль. Лягли спати знову і прокинулись о 6 ранку. Був провіт погоди і ми вирішили спробувати піднятися на вершину Асмаши. Вийшли на маршрут о 7:58 ранку, рухаємось у зв'язках і кішках. За один перехід в кішках піднялись в сторону північного гребню вершини Асмаши (біля двох жандармів). Почавши обходити скельний виступ, зрозуміли, що дана затія не з найкращих. Видимість впала до 50 м, гребінь затягнутий туманом. Вирішили повертатись в табір.

Підйом до двох жандармів видався найменш безпечним, адже по всьому схилу велика кількість снігу і схили здаються лавинонебезпечними.

Щоб не втрачати день дарма, ми влаштували сніжне тренування.

День 10, 7 червня 2016р.

Сходження на вершину Асмаши.

Вийшли з табору о 4:15 ранку, відразу у зв'язках. Від табору до початку підйому шлях зайняв 30 хв. Місце підйому - правий скельний жандарм північного гребню вершини Асмаши. До правого жандарма веде схил крутизною 50-60°, на шляху зустрічаємо скельні виступи. (Фото 46) Схил підморожений. Там, де вчора ми провалювались по пояс, сьогодні проходимо по фірну.

Першу станцію робимо під скелями (і взагалі, станції намагаємося робити на скелях) . Для виходу на гребінь правіше правого жандарма вішаємо 3 мотузки. Правіше правого жандарма є «скельний зуб», біля якого утворилася зручна мульда для організації станції.(Фото 48) Звідти починається вузький гребінь до вершини Асмаши.(Фото 48-49) Зазвичай гребінь скельний, але у наш час він був засипаний снігом від 1м і на східну сторону висять великі снігові карнизи. Вирішуємо провісити гребінь в сторону вершини перилами. До підйому на вершину башти ми повісили 2 мотузки. Кріплення на виходах скал, або на снігових якорях. Перша мотузка по гребню крутизною 30°. Ще мотузка по кулуару між західним і північним гребнем крутизною 40°. І по північному схилу 25-35°. Шапка вершини вкрита снігом товщиною більше 1 м, тур не знайшли.

На вершину перший учасник вийшов о 9:15 ранку (Фото 51), останній - о 9:40. Спуск розпочали о 10:20.

Розташування мотузок таке саме, як і на підйомі.(Фото 52-53). Перші учасники спустились в табір о 13:00.

Всього за підйом було повішено 8,5 мотузок і так само вниз.

Середній час витрачений на проходження однієї мотузки на підйом 31 хв., а вниз - 23 хв.

Висота вершини 4057 м.

Як тільки вийшли на гребінь, погоду нам вимкнули, видимість впала до 100 м, але іноді трішки роздувало і було видно шлях підйому.

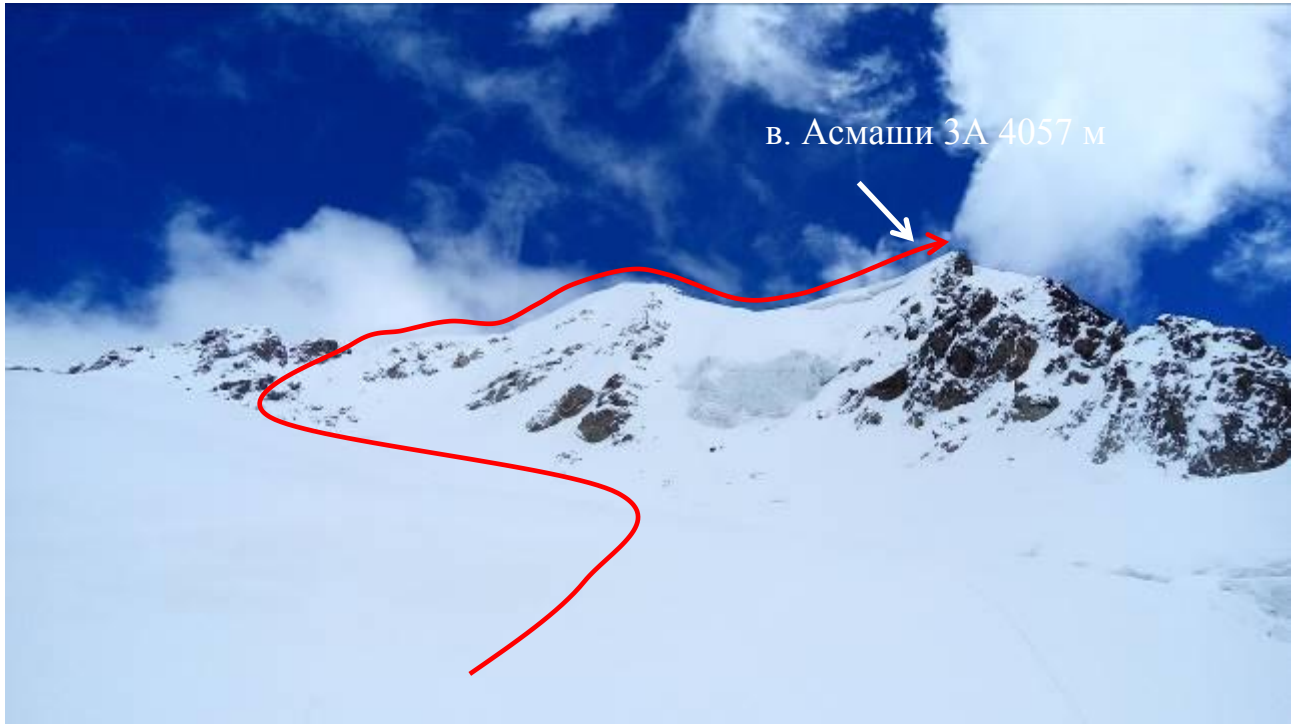

Фото 45. Шлях підйому на в.Асмаши.

Фото 46 – Місце першої станції, та провішування перил

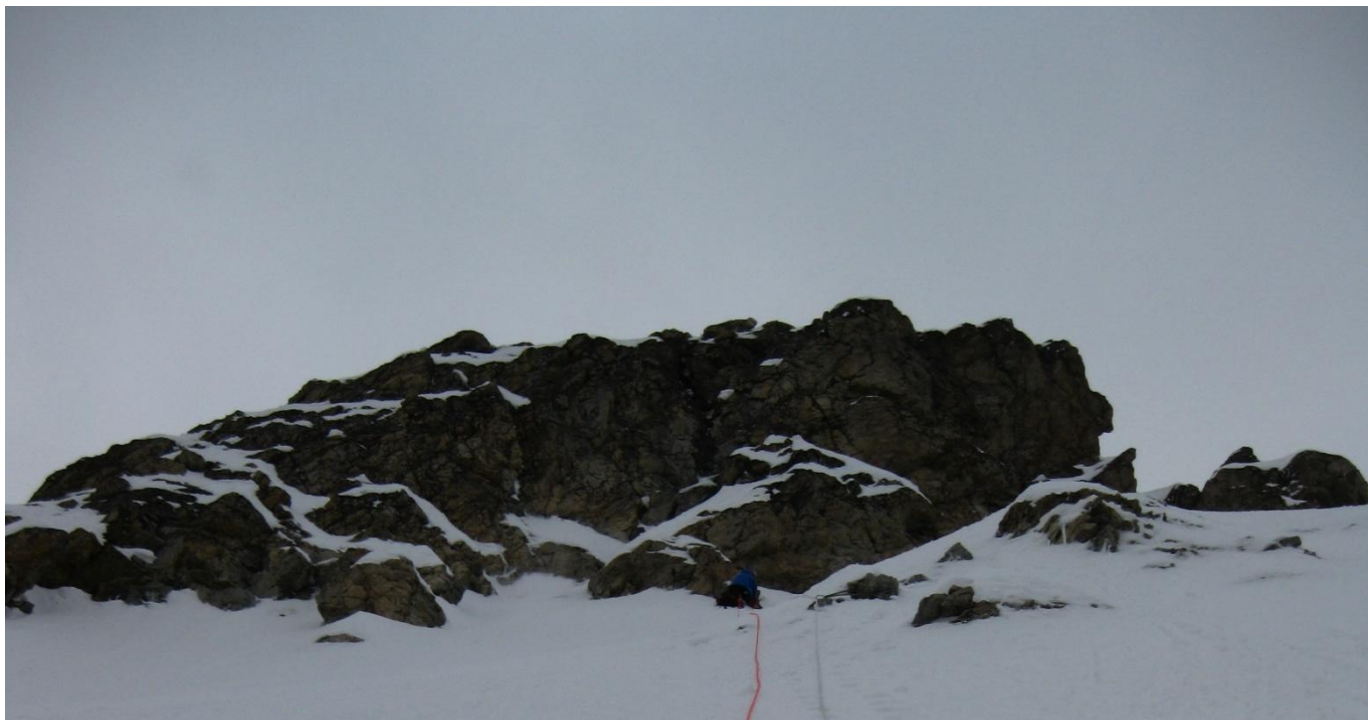

Фото 47. Скельний «зуб»

Фото 48. Вихід на гребінь

Фото 49 Рух по гребню вверх

Фото 50 Група на вершині

Фото 51, 52 – Спуск з вершини до м.н

Фото 53. Вид вниз на дол.Мурквам.

День 11. 8 червня 2016р.

Вийшли о 5:10 з табору і вже о 5:23 були на перевалі Асмаши.(Фото 54) Рухались в зв'язках та снігоступах. Погода дозволила насолодитись видами на Сванський хребет, Тетнульдї, Гестолу. Сідловина перевалу широка, є виходи скель з лівого боку (по ходу руху). Спуск по льодовику Асмаши проглядається уступами, розділеними широкими сніговими полями. Снігу дуже багато, майже всі розриви льодопаду закриті. Місцями трапляються круті лавинонебезпечні схили. Верхню ступінь льодопаду обходимо по лівому борту.(Фото 56-58) Найбільша та основна ступінь льодопаду скидається з двох, під лівим бортом льодопадом 100-150 м, який під правим бортом переходить в полого снігове поле. Яке в свою чергу спадає 250м льодопадом на тіло льодовика. Найкращий прохід пролягає в обході лівої сходинки і обходом через снігове поле, і підйомом майже під його основу.(Фото 54) Звідти права частина проходиться по більш широкому сніговому кулуару. Під час проходження робимо декілька розвідок та провішуємо перила 50 м. (Фото 69-67) На основне тіло льодовика спустились за 4 години. (Фото 68) Далі рухаємось по закритому льодовику у зв'язках. За 40 хв. дійшли до злиття льодовиків Асмаши та Башиль.(Фото 69-70) В цьому місці льодовик Асмаши робить різкий поворот вправо. Правий борт льодовика кам'янистий. Розв'язуємось і далі рухаємось по правому борту, виходимо на кінцеву морену. В тому місці, де впадає долина з перевалу Нюрмиш, утворюється льодовикове озеро. (Фото 71)

Нижче кінцевої морени є ще декілька озер. Біля них стали на обід, але гарних і безпечних стоянок біля озер нема. В цей момент почався дощ, що тривав близько 1,5 доби (так-так, саме доби!). Через брак гарних стоянок прийшлося переміститись вниз до характерного великого каменю, розміром зі сванський родинний будинок. Шлях до нього зайняв 20 хв. Під камнем є грот, а за ним декілька місць під намети. Камінь розташований на лівому березі річки.

Фото 54. Перевальний взліт.

Фото 55. Група на пер. Асмаши.

Фото 56. Границя між 1 і 2 сходинкою льод. Асмаши.

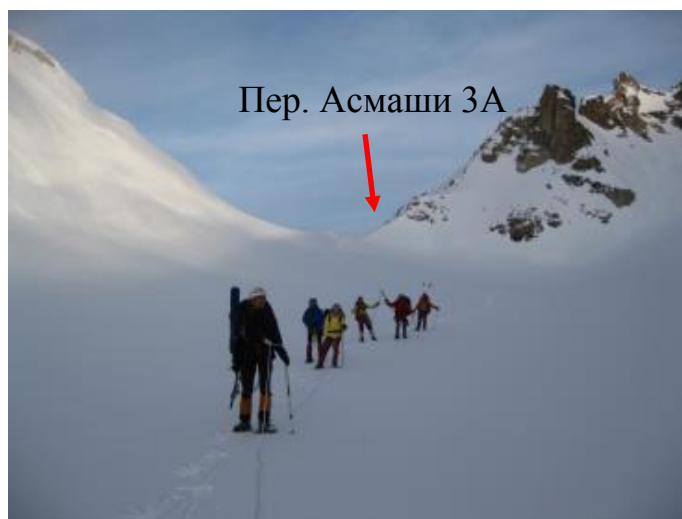

Фото 57. На фоні пер. Асмаши.

Фото 58. Друга сходинка льод. Асмаши.

Фото 59. Чудо-фігурки льодопаду.

Фото 60. Розвідка шляху.

Фото 61. Лінія руху.

Фото 62. Рух по льодопаду.

Фото 63. Рух по льодопаду.

Фото 64. Шлях спуску з пер.Асмаши на третю сходинку льодопаду.

Фото 65- Фото 66. Проходження 3-ї сходинки льодопаду.

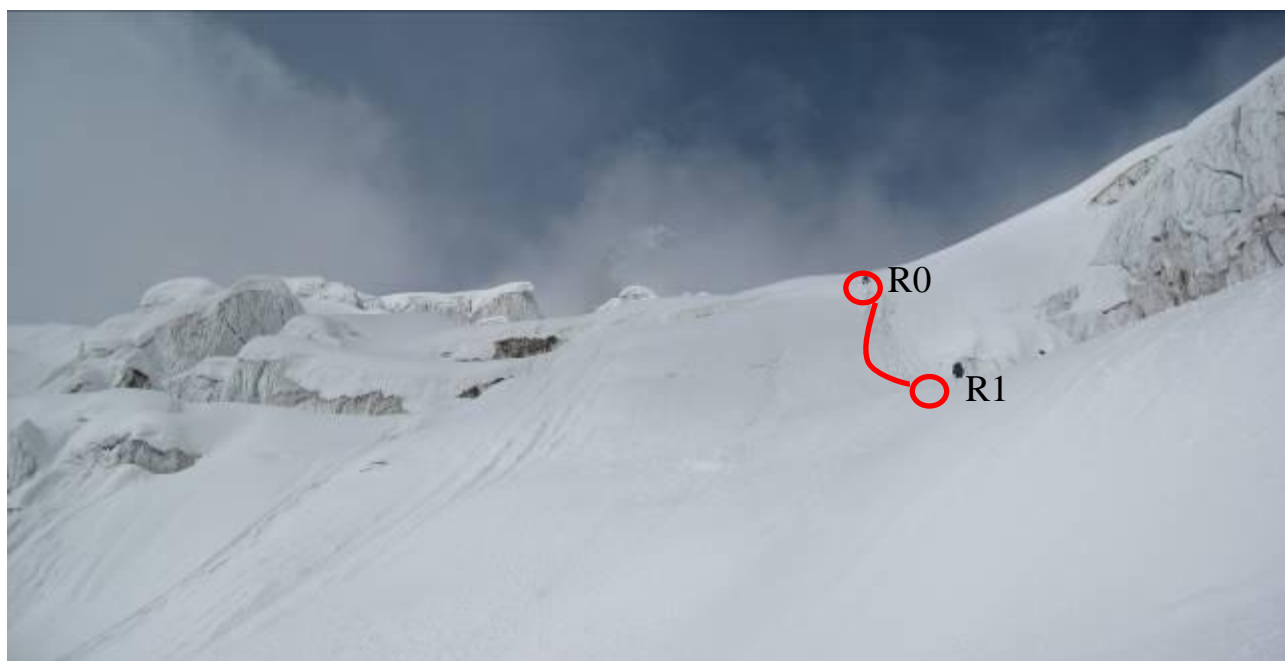

Фото 67. Спуск з 3 сходинки льод. Асмаши.

Фото 68. Вихід на рівне тіло льодовика.

Фото 69. Місце злиття льодовиків Асмаши та Башиль.

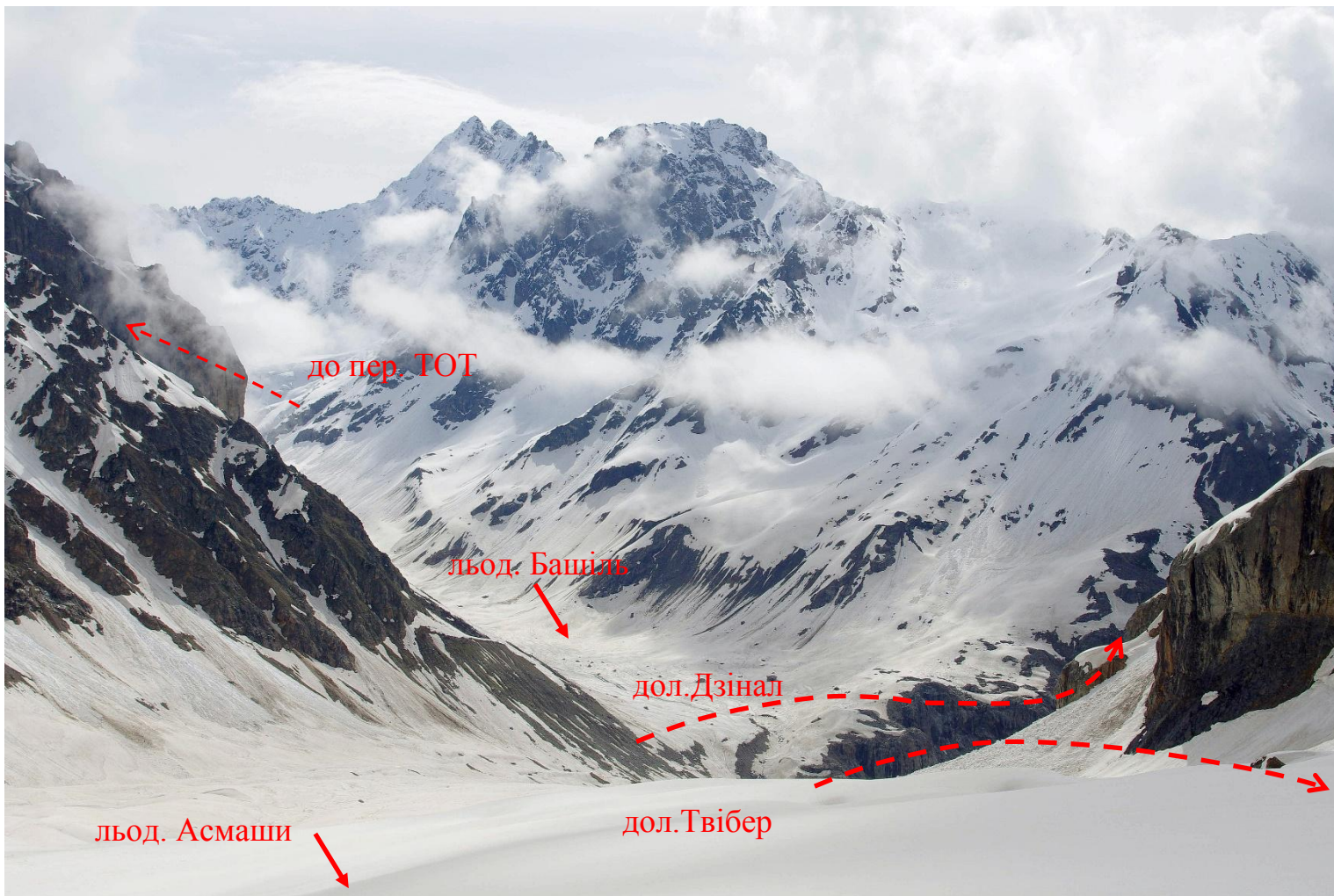

Фото 70. Місце злиття льодовиків Асмаши та Башиль.(без хмар)

Фото 71. Льодовикове озеро, що утворюється з дол.пер.Нюрмиш.

День 12. 9 червня 2016р.

Вийшли о 7:55 ранку, продовжує накрапати дощ. По сніжному мосту переходимо на правий берег річки та знаходимо маркери, що ведуть до села Жабеші (маркер біло-помаранчевий або біло-жовтий). Не дивлячись на маркери і туріки, стежка там дуже погано читається на осипному рельєфі. Після злиття річок Твібер та Татдзінге, на річці Твібер утворюється каньйон. Щоб його обійти потрібно набрати висоту на правий борт долини. На цьому місці стежка і маркери губляться, тому деякий час витрачаємо на їх пошуки.(Фото 74) Гарна маркована стежка знаходиться на вершині відрогу на границі зони лісу. В цьому місці є характерний камінь з печерою. Ми дійшли за 1 год .10 хв. до цього місця. Далі набита, гарна стежина веде вздовж річки Твібер. Лише де ніде шлях проходить хащами. Рухаючись по стежині, зустрічаємо великий закинтий будинок. В ньому 4 кімнати і тільки в одній можна переночувати - є нари і не зруйнований дах. Дійшли до нього за 2 год. 10 хв. з місця ночівлі. Загалом стежка над Твібером йде на висоті 50-100 м над річкою і є дуже живописною. На ній зустрічається малина, чорниці, смородина. Шкода, що зараз червень. На відстані одного переходу від будинку є гроти з великих каменів (Фото 75), в яких можна сховатись від дощу.

О 13:34 за місцевим часом ми виходимо в село по правому березі річки. Рухаючись далі по маркованій стежці, доходимо до мосту на лівий берег. Перейшовши його, знаходимо притулок у місцевих з гарячим душем, теплим ліжком і смачною грузинською їжею. Загальний ходовий час за день склав 4 год. 13 хв.

Фото 72 Стежка.

Фото 73 Промаркована стежка.

Фото 74. Місце, де проходить стежка.

Фото 75. Кам'яні гроти

3.3.6 с. Жабеші - пер. Нагеб (2А, 3600) - в. Тетнульдї (траверс, 3А, 4858) - Катинське плато - пер.Добровольського (3А, 4300) – пер.50-річчя Жовтня (2А, 3657)

Паспорт зв'язки пер. Нагеб (2А) –траверс вершини Тетнульдї (3А) - пер. Добровольського (3А)

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						сезон	зима	між-сезоння
Грузія	Сванетія	льод.Нагеб-р.Адишчала	Нагеб	3600	43°1' 27.71" N 42° 58' 1.08"E	2А	-	-
			Траверс в.Тетнульдї	4885	43° 1' 48.95"N 42°59'37.81"E	3А	-	-
		льод.Цанер - Катинське плато, льод.Адиш	пер.Добровольського	4200	43°1' 57.12" N 43°0' 16.31" E	3А	-	-

1. Загальний час проходження: 25 год
2. Витрачено часу на підйом: 11 год 45 хв
3. Витрачено часу на спуск: 13 год 15 хв
4. Рух з самостраховкою: 24 год 40 хв
5. Рух зі змінною страховкою: 20 хв (при підйому на в.Тетнульд)
6. Організовано пунктів страховки: 14.
на підйом на в.Тетнульд – 1.
при спуску з в.Тетнульд на Катинське плато - 9.

на спуску з пер. Добровольського - 4.

7. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: мотузки, льодобури, сніжні пікети, якорі.
8. Рекомендовані місця для ночівель: під підйомом на Гніздо Амарантів, сама сідловина Гніздо Амарантів, на пер.Нагеб, трішки вище пер.Нагеб по схилу Тетнульда, на сніжній шапці, на початку взлету на вершину Тетнульд, Катинське плато, нижня ступінь льодовика перед поворотом.
9. Перевал був пройдений:
 - пер.Нагеб 12 червня 2016 року
 - в.Тетнульд 13 червня 2016 року
 - пер.Добровольського 15 червня 2016 року.
10. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: повний набір за ці дні, і дощ, сніг, завірюха, туман, сонечко.

День 13. 10 червня 2016 року.

Знайшли машину, яка змогла нас вивезти із села Жабеші до верхніх підйомників канатної дороги гірськолижного курорту Тетнульд. Щойно приїхали і знову зіпсувалась погода. Пройшовши 15 хв. в напрямку стежки на Тетнульд, знайшли місця під ночівлю (1км від верхньої станції канатки). Стали на ночівлю о 12:10 за місцевим часом. Дощить.

День 14. 11 червня 2016 року.

Погода зранку дозволила насолодитись неймовірними краєвидами, відкрились гори і ми влаштували невелику фотосесію.(Фото 76) Вийшли на маршрут о 5:30 ранку.

Ми ночували біля нижньої дороги, яку частково перекривали сніжні поля і тому рухатись по ній було непросто. Одягати снігоступи не бачили сенсу, тому піднялись по трав'яному схилу на верхню дорогу (на висоті близько 3000 м) і почали рухатись по ній в сторону Тетнульда.(Фото 77) Дорога теж була перекрита снігом і слабо читалась на рельєфі. Тут вже ми вирішили одягти снігоступи. Траверсуючи схил, ми перетнули 4 південних відроги і вийшли в цирк між відрогами, що спускаються з пер.Нагеб та пер.Рокуелла Кента. (Фото 78) Відріг, що спускається з пер. Нагеб, має сідловину між самою вершиною та хребтом, яка називається Гніздо Амарантів. Від перевалу Гніздо Амарантів йде підйом на перевал Нагеб. Стали на ночівлю о 12:50 під самим підйомом. Цілий день йшли в снігоступах, втомились, сніг мокрий.

Фото 76. Вид на в.Тетнульд з місця ночівлі.

Фото 77. Шлях руху.

Фото 78. Місце ночівлі під Гніздом Амарантів.

День 15. 12 червня 2016 року.

Вихід о 4:55. Вночі був мороз, та незважаючи на це, через 50 м прийшлося одягати снігоступи. В них за 50 хв. піднялись на сідловину пер.Гніздо Амарантів, яка знаходиться на початку підйому на перевал Нагеб.

Від сідловини піднімаємося по скельно-сніжному гребеню,що веде на перевал. Середня крутизна гребеню близько 30°. Під час нашого проходження він був відносно лавинобезпечний, так як сніг ще був підморожений. Підйом до перевалу від Гнізда Амарантів зайняв 1,5 год. На перевалі записки не знайшли.

Цирк Тетнульді забитий снігом, рух без снігоступів не можливий. На льодовику Тетнульда помітні тріщини, вирішуємо рухатись у зв'язках. За 15 хв. підходимо до підйому на льодовик. Далі піднімаємось по крутому сніговому схилу 35-40° на лівий борт льодовика. Від початку підйому на льодовик до його великих розломів (вихід на південно-західний гребінь Тенульді) виходимо за 1 год. 50 хв. чистого ходового часу. Далі сніг розкис на стільки, що йти було не можливо і ми стали на ночівлю о 13:15 год. за місцевим часом.

Фото 79. Рух з місця ночівлі на сідловину Гніздо Амарантів.

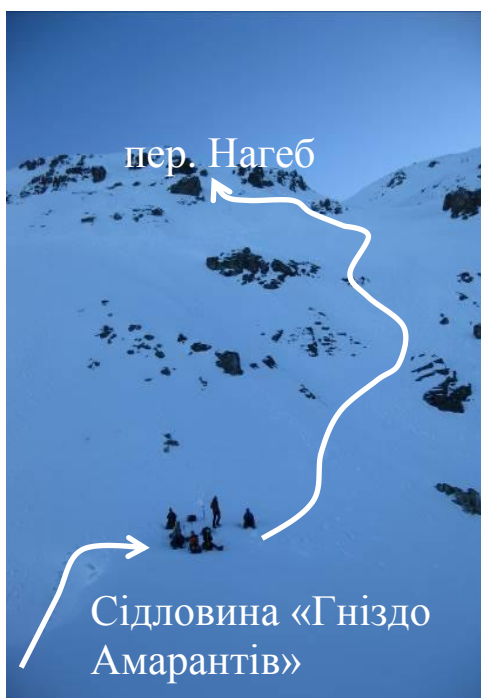

Фото 80. Група на сідловині пер.Гніздо Амарантів. Відкрився шлях підйому на пер. Нагеб .

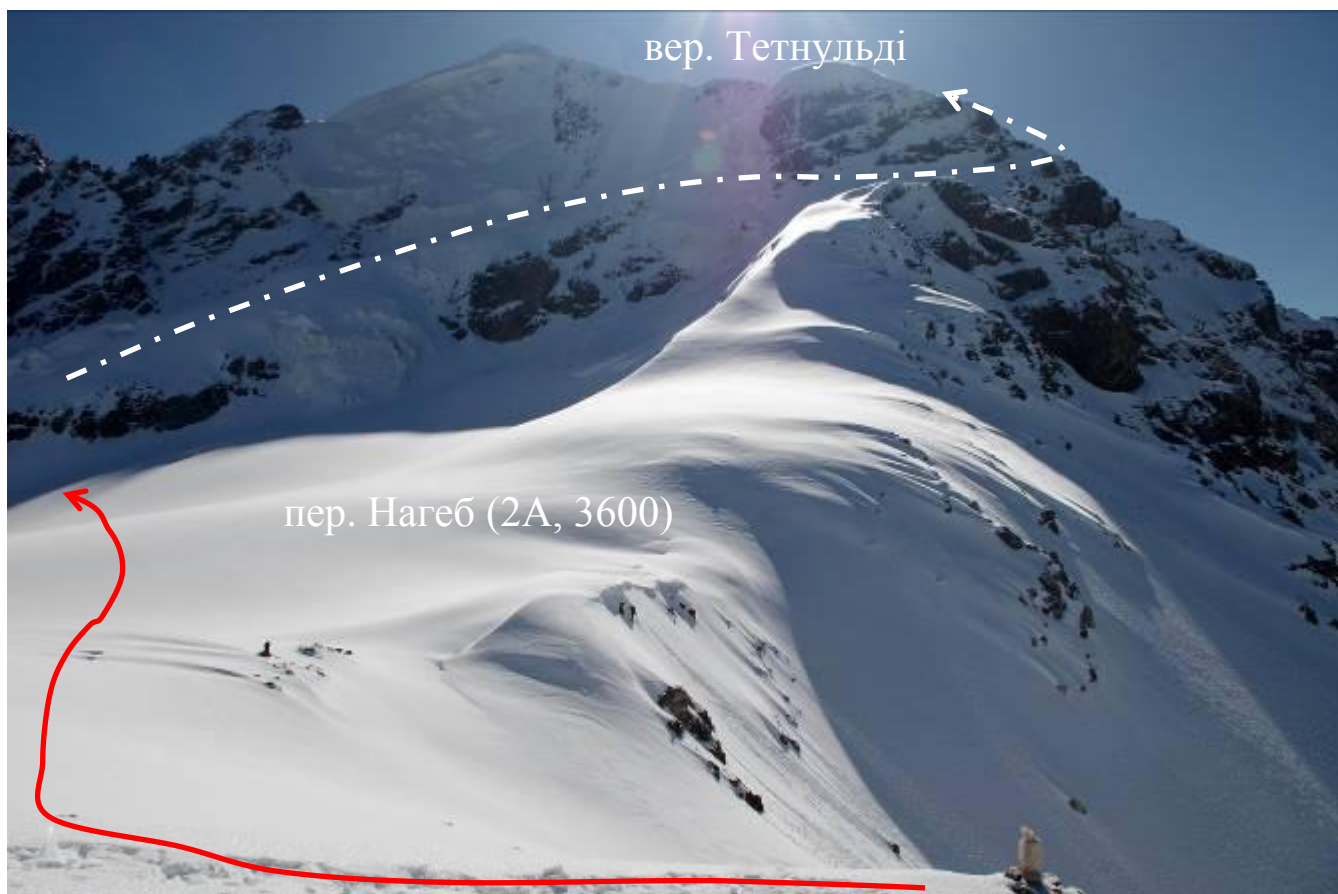

Фото 81. Вид з пер. Нагеб на ребро Тетнульдї.

Фото 82. Група на пер. Нагеб.

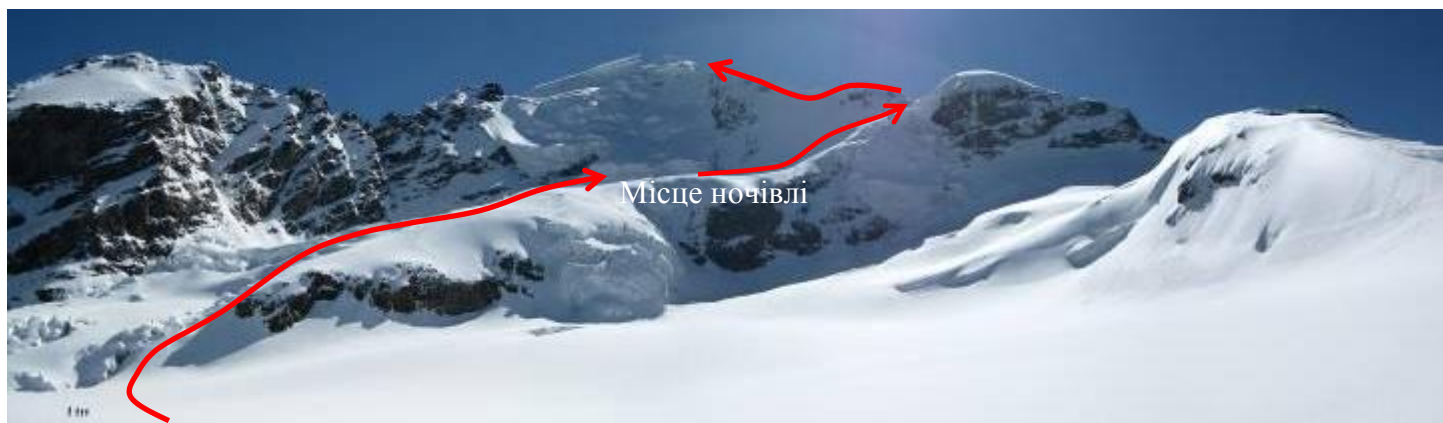

Фото 83. Панорамний вид на в. Тетнульдї з пер.Нагеб.

Фото 84. Вид на в. Тетнульдї з місця ночівлі. Шлях підйому.

День 16. 13 червня 2016 року.

О 5:35 вийшли з місця ночівлі. Підйом правим по ходу краєм льодовика в напрямку снігової подушки південно-західного гребню Тетнульдї. Ніч була теплою, зі стіни Тетнульдї усю ніч йшли лавини, тому пошук проходу крізь розломи під стіною вважався недоречним.

Піднімаємось у снігоступах по сніжному схилу 25-35°. За 1 год підійшли майже під саму снігову шапку у вигині льодовика, де довелося перетинати широкий (12-50 м) розлом.(Фото 85) Спуск з нашого краю розлому по сніговому мосту крутизною 45-60° з використанням перил та пошуком шляху зайняв годину. О 6:20 почали робити станцію. О 7:50 всі пройшли цю мотузку.

Ще за годину уся група зібралася в мульдї на хребті. Трохи перемішали зв'язки. Зняли снігоступи. Та прийняли принципове рішення - траверсувати вершину Тетнульдї. О 10:30 – почали рух з шапки на гребінь.(Фото 86)

Гребінь вузький, є виходи скель. Снігу переважно багато, тому можна робити ступені з північного схилу гребня. (Фото 87) Півтори години зайняло проходження вузької частини до характерного великого скельного виходу з правої сторони. Тут нас наздогнала двійка фрірайдерів, які з ранку піднімалися по наших слідах. З місця нашого привалу вони з'їхали по південній стіні Тетнульдї на лижах та борді, давши нам можливість познімати відео.

Далі гребінь стає ширшим, а північний схил більш пологим. Час від часу він звужувався або ставав більш стрімким. Місити сніг доводиться місцями вище коліна, але переважно не більше 30см. Перед самою вершиною гребінь стає широким, є тріщини.

Від місця привалу до вершини шлях зайняв півтори години. Сама вершина має величезний надув на південну сторону, та широкий майданчик, зручний для збору групи. Але рівно за півгодини до виходу на вершину почався вітер і погода почала псуватись, видимість суттєво погіршилась. Традиційно фотографуємося на вершині “як на Чатир-Дагу”.

Для спуску проглядається північний гребінь. 100 м він відносно пологий, та з часом розділяється на декілька гребнів - характерний західний, який веде в верхів'я Адішського льодопаду; північний, який веде до перевалу Добровольського; та

контрфорс - відгалуження на північний схід, яке виводить в верхів'я Адішського льодовика найкоротшим шляхом. Ми цілимося на цей контрфорс, як на найкоротший шлях. Але допускаємо вихід на стіну між контрфорсом та західним гребнем, так як він виглядає малозасніженим та придатним для спуску.

Радіус видимості падає до 50-100м. Тому йдемо "по приладах". Пройшовши 100-150м в напрямку перевалу Добровольського, виходимо на лід. Далі робота із льодових станцій по перилах. О 15:30 почали спуск з першої станції.

Перша мотузка на льоду 35-45°.

Друга - на льоду, через скелі 40-50° з прямовисними ділянками.

Третя - лід, 35-45°. Закінчується на снігу, праворуч від великого кулуару між нашим контрфорсом та північним гребнем.

Тут ми вже розуміємо, що спуск йде правильним напрямком. Але дуже сильний вітер не дає розслабитися. А низ спуску ще не проглядається.

Четверта мотузка на снігу 40-45°.

П'ята - також на снігу 40-45°. Звідси проглядається можливий перехід на північно-східний гребінь. Але сам гребінь та його вихід на льодовик не проглядається.

Шоста - на льоду 40-45°, під прикриттям сніжного сераку.

Сьома - на снігу 35-45°.

Восьма - станція на снігу, але спуск через скелі.

Дев'ята - по снігу до 40°.

Далі розвиднялося, вітер затих. Лідери вже вийшли на відносно пологий 30-35° сніговий схил і почали спуск на плато в зв'язках. Бачачи, що при денному світлі інші спуститися не встигнуть, вирішуємо останні мотузки не знімати, залишивши це на завтра. А по слідах лідерів спускатись до місця ночівлі. Тим не менш, спуск вздовж контрфорсу без мотузок - це не менше половину спуску з Тетнульді. Тому переміщення снігу в канаві по пояс зайняло ще майже годину. О 22:30 спустились в табір останні учасники і почалась підготовка до святкової вечері (привід - день народження в одного з учасників).

Фото 85. Подолання тріщини.

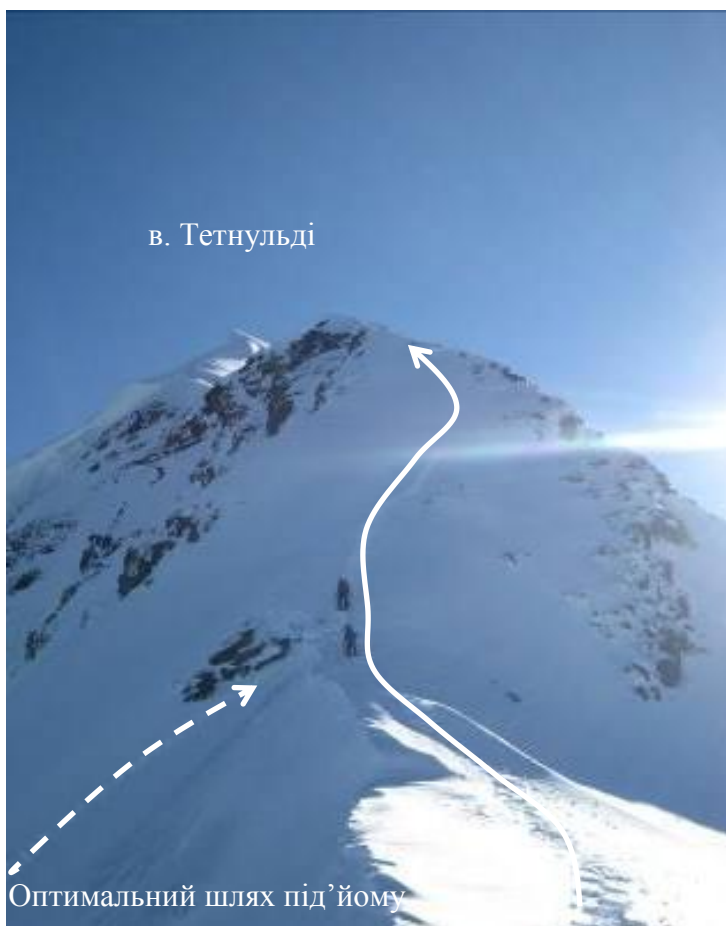

Фото 86, 87. Вихід на основне ребро Тетнульдї.

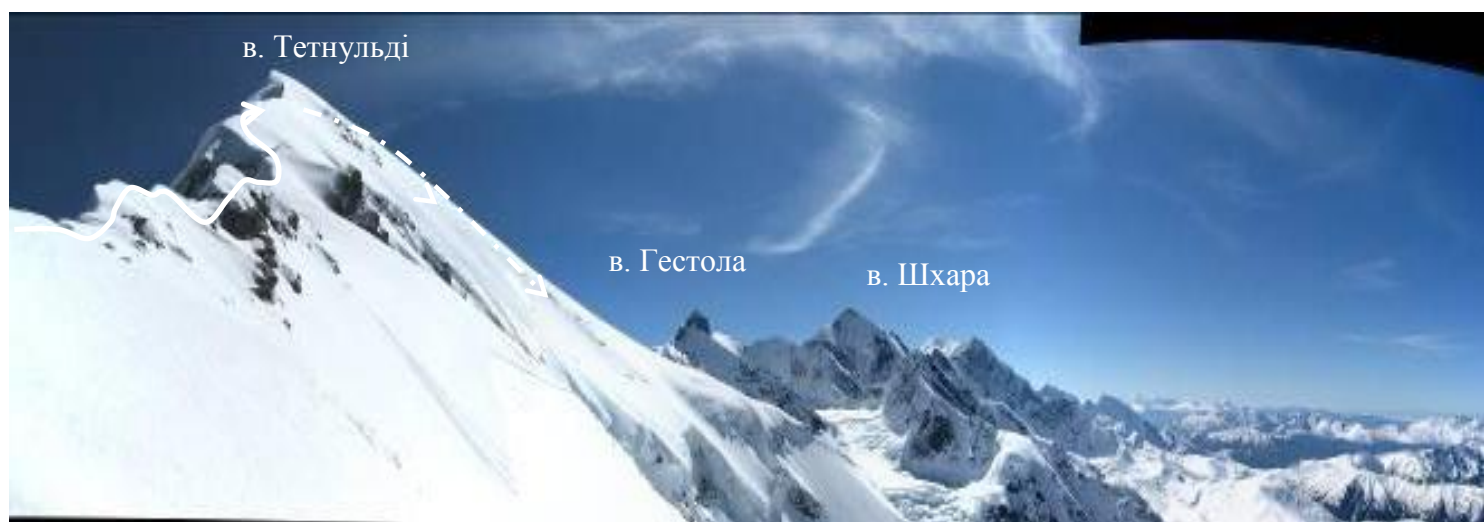

Фото 88. Панорамний вид з гребеню Тетнульдї на Адишський льодопад.

Фото 89. Більш детальний вид з південних схилів гребню.

Фото 90, 91. Рух по гребню.

Фото 92 Група на вершині Тетнульді

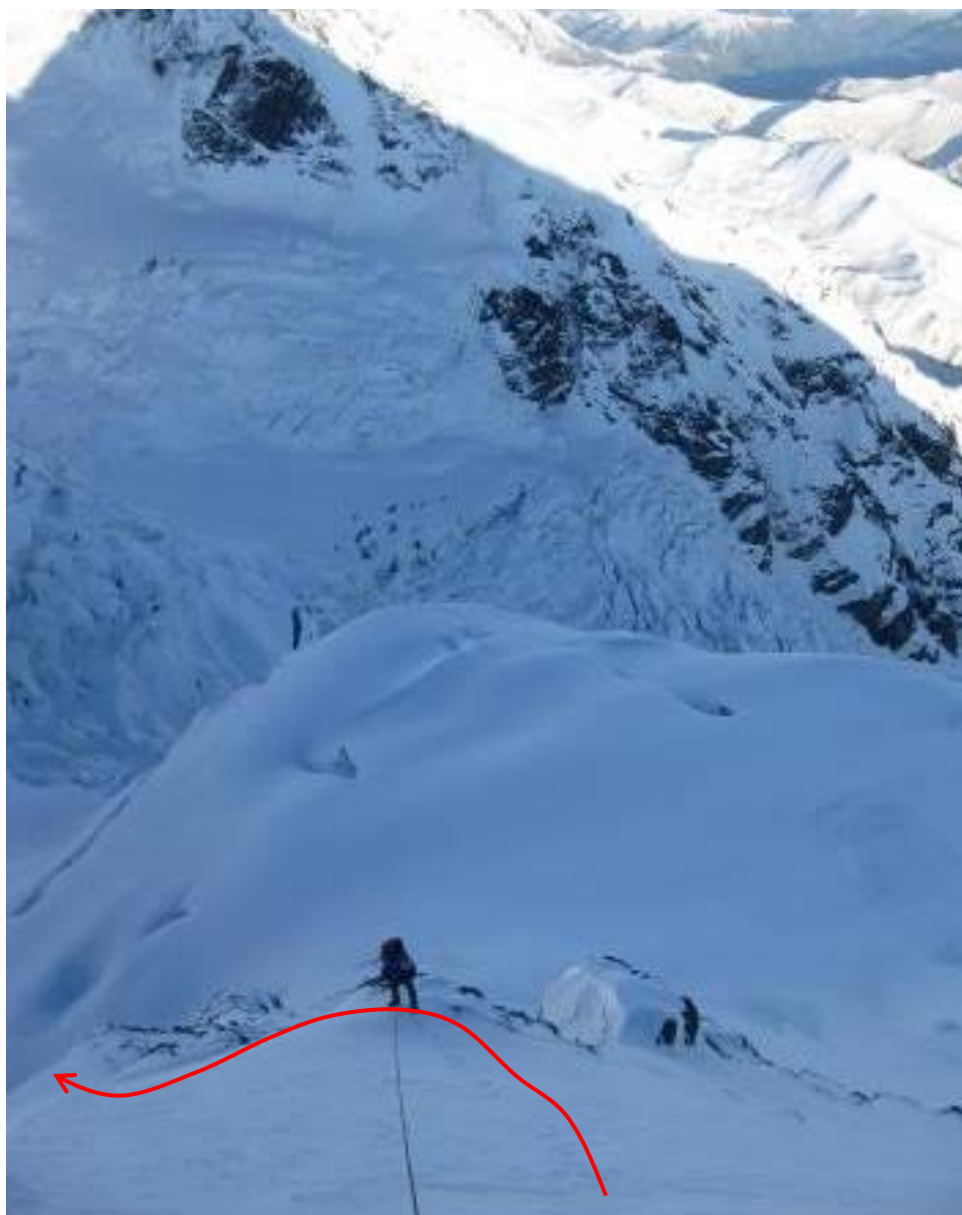

Фото 93. Спуск з вершини. Вид на Адишський льодопад.

Фото 94. Спуск з вершини.

Фото 95. Спуск з вершини. Остання мотузка.

День 17. 14 червня 2016 року.

Днювання, відсипання і знімання мотузок.

Фотосесія.

О 12:30 вийшли на знімання мотузок – о 16:20 повернулись назад в табір.

Отримуємо поганий прогноз погоди і вирішуємо, що досить фотографій в стилі “Чатир-Дагу” у нашому поході. Йти по приладах перевал Оставшихся дома в умовах снігопаду небезпечно. Тому наше рішення - йти вниз через перевал Добровольського. А якщо випаде півдня гарної погоди, то все таки зробити спробу піднятись на Гестолу. Але нічний снігопад вгамував навіть самих завзятих.

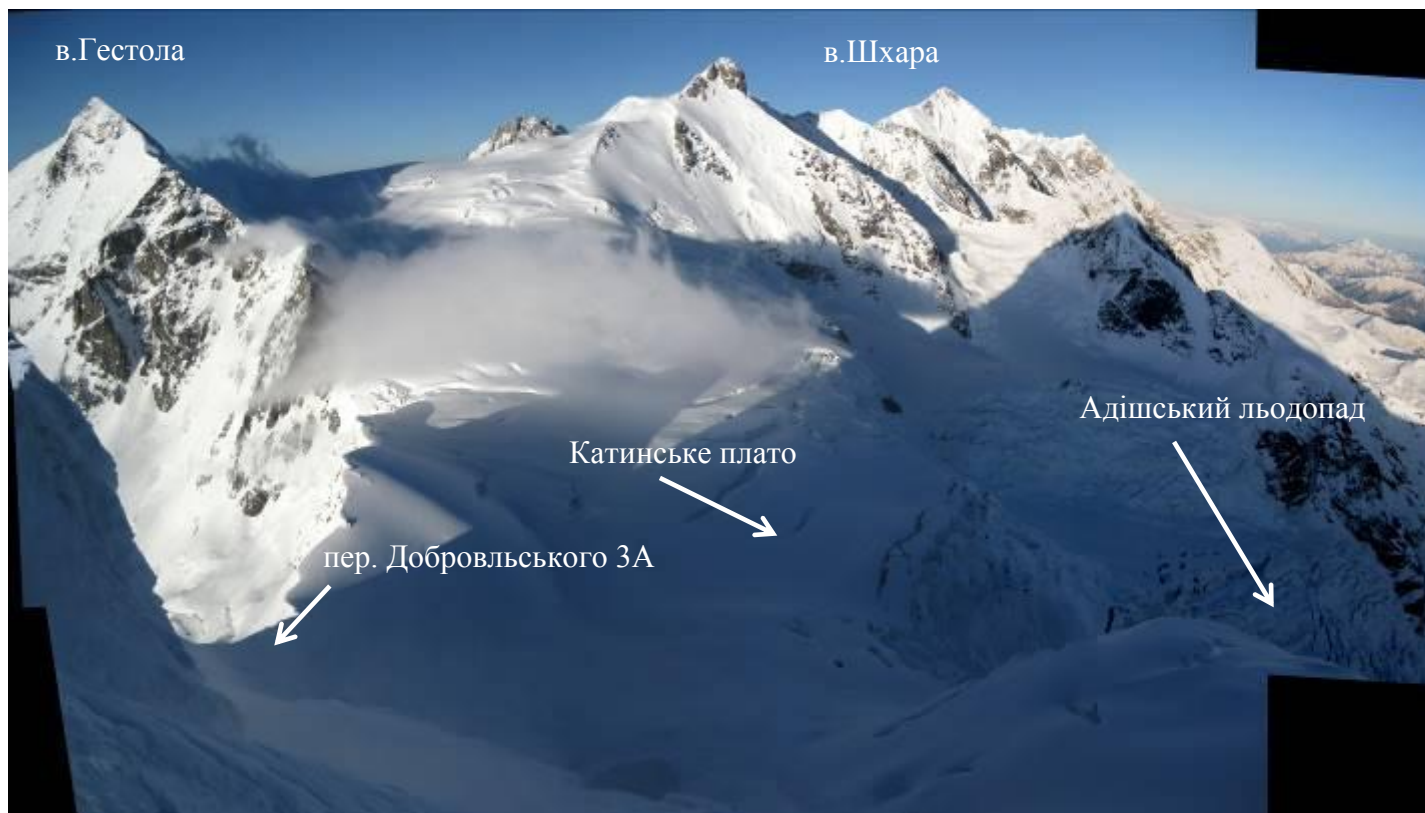

Фото 96. Вигляд з гребню Тетнульді на Катинське плато.

Фото 97. Катинське плато.

Фото 98. Вигляд з Катинського плато на вершину Тетнул'ді. Шлях спуску.

День 18. 15 червня 2016 року.

Вийшли о 5:45 ранку й по приладах пішли на перевал Добровольського. Вже о 6:25 ранку ми дійшли до його сідловини. Огляд збільшився до 200-250м, але вітер не вщухав.

Сама сідловина широка, сніжна. На західну сторону висить величезний льодовий “балкон”. Західна сторона крута - 60-90° в верхній частині. Більш пологий схил веде від схилів вершини Адіши - 45-65°. Але в наших умовах він не проглядався до низу через сераки та був вищий від сідловини мінімум на 50м. Тур не знайшли, тому свою записку поклали в свій тур на схилах Адіші. Оглянувши всю сідловину, вирішуємо спускатися від найнижчої точки. Сусідство з “балконом” трохи грало по нервах. Але він нам не загрожував, а карнизів над нами не було. Невеликі їхні залишки ми попередньо зрили лопатою.

О 7:40 почали спускатись з перевалу. Перша станція на снігових якорях. Спуск по льодовій стінці 90°. Перша мотузка - половинка, щоб легко проходити та здьоргувати через сніговий перегин.

Нижня станція - на гарному вертикальному льоду зі сніговою полицкою під ноги.

Далі спуск сніговим схилом 40-45°, три мотузки до першого бергшунду. Від нього ще 200м у зв'язках за великий розлом, дальній край якого гарно захищає від всього, що може прилетіти зі стіни перевалу Добровольського та вершини Адіши. Звідти робимо розвідку верху спуску на льодовик Цанер, поки останні знімають мотузки перил.

Сам спуск з під перевалу по лівій частині льодовика Цанер до злиття з правою частиною проходить по закритому льодовику з трьома ступенями льодопадів. Перша, верхня частина - найбільш стрімка та з великими розривами. І найбільш небезпечна обвалами з перемичок перевалу Добровольського та перемичкою між піками Адіши та Гестола. Другий льодопад у середній частині лівого витoku Цанера відносно пологий, та проходиться по правому краю. Третій льодопад - майже на виході до нижньої частини льодовика. Він більш пологий, але досить рваний.

Перший льодопад найбільш зручно проходити по широкому і відносно пологому (20-30°) кулуару. Проблема в тому, що увесь цей кулуар пробивається з льодопаду між вершинами Гестола та Адіши. Сліди льодових обвалів і лавинних виносів пришвидшують наше проходження даного місця. Шлях варто обирати так, щоб можна було у випадку чого заховатися за великими розломами. Нижня частина кулуару відносно крута (до 45°) та льодова. Тому варто вчасно вийти з нього в праву більш пологу частину.

Невелике плато між верхнім та середнім льодопадом також пробивається на половину льодовими обвалами але вже з правої частини верхнього льодопаду. Сидіти там нема чого.

Середній льодопад не такий вже й страшний, хоча обвали правого борту женуть якнайдалі. Але безпечний та пологий прохід все ж таки знаходиться саме справа. Опівдні цирк льодовика оживає і звукові та візуальні спец ефекти роблять його проходження цікавим та хвилюючим.

Ще є невеликі розриви по правому краю льодовика над нижнім льодопадом, але нічим цікавим, окрім брудного озера та милих водоспадів правого борту, не запам'ятовуються. Трохи не доходячи до нижнього льодопаду, вирішили стати на ночівлю.

Від підніжжя перевалу до місця ночівлі ми дійшли за 21 год. 15 хв.

Фото 99. Вид на пер. Добровольського з підніжжя Тетнульді.

Фото 100. Група на пер. Добровольського.

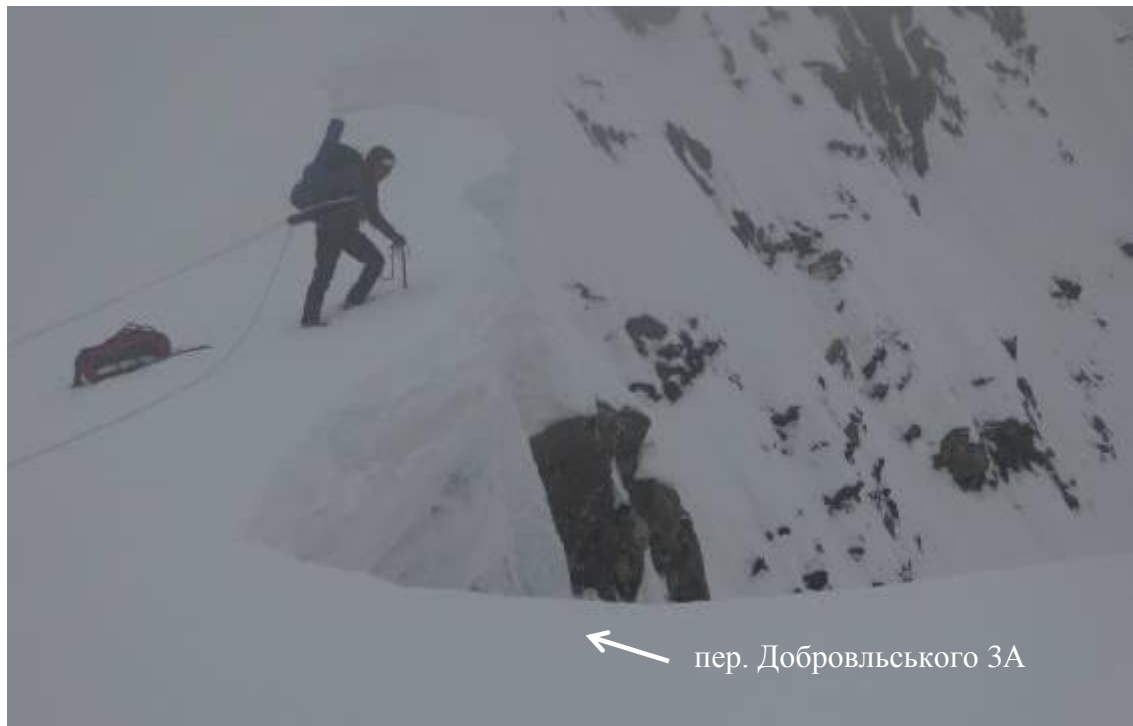

Фото 101. Розвідуємо обстановку з карнизами на перевалі.

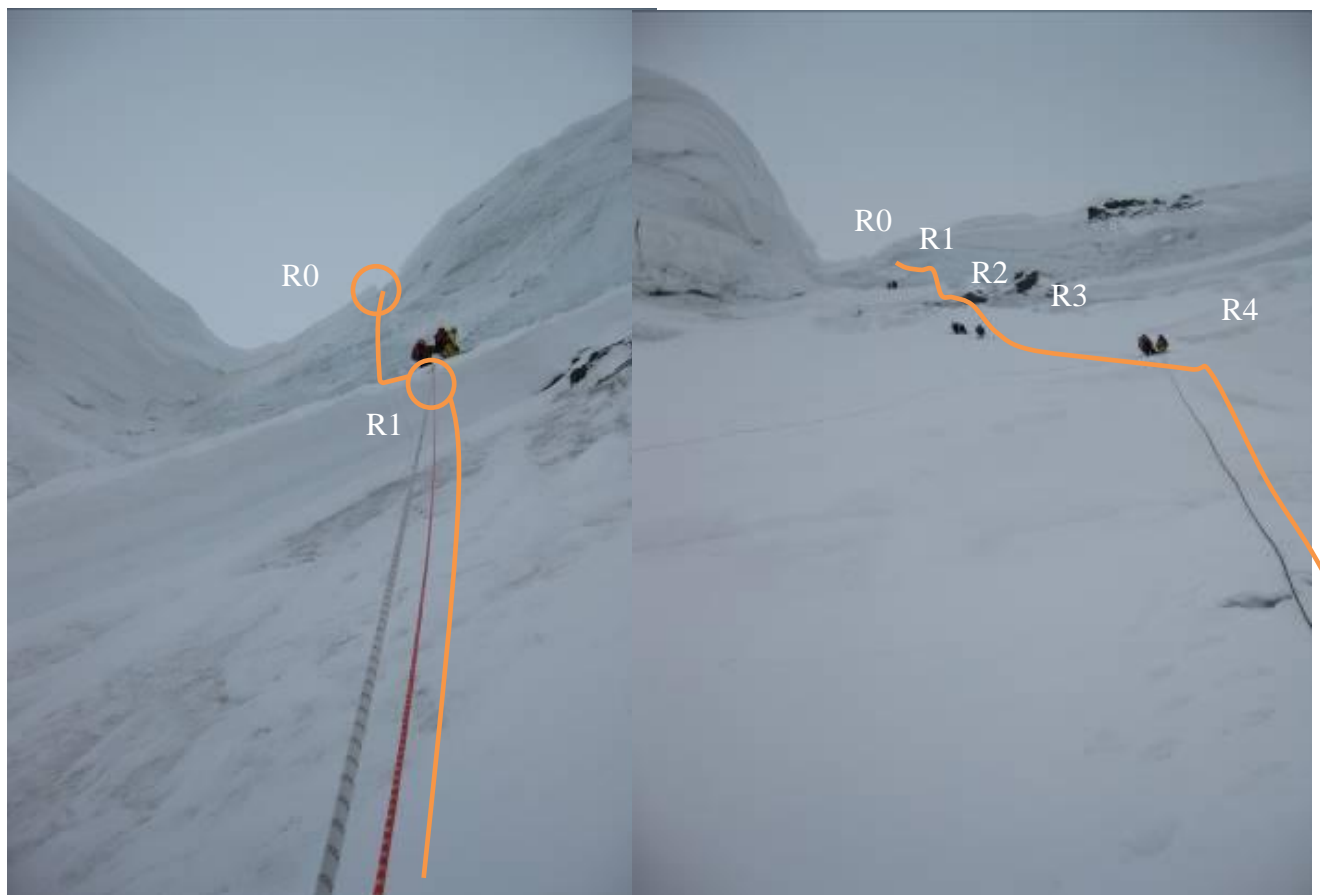

Фото 102-103. Спуск з перевалу.

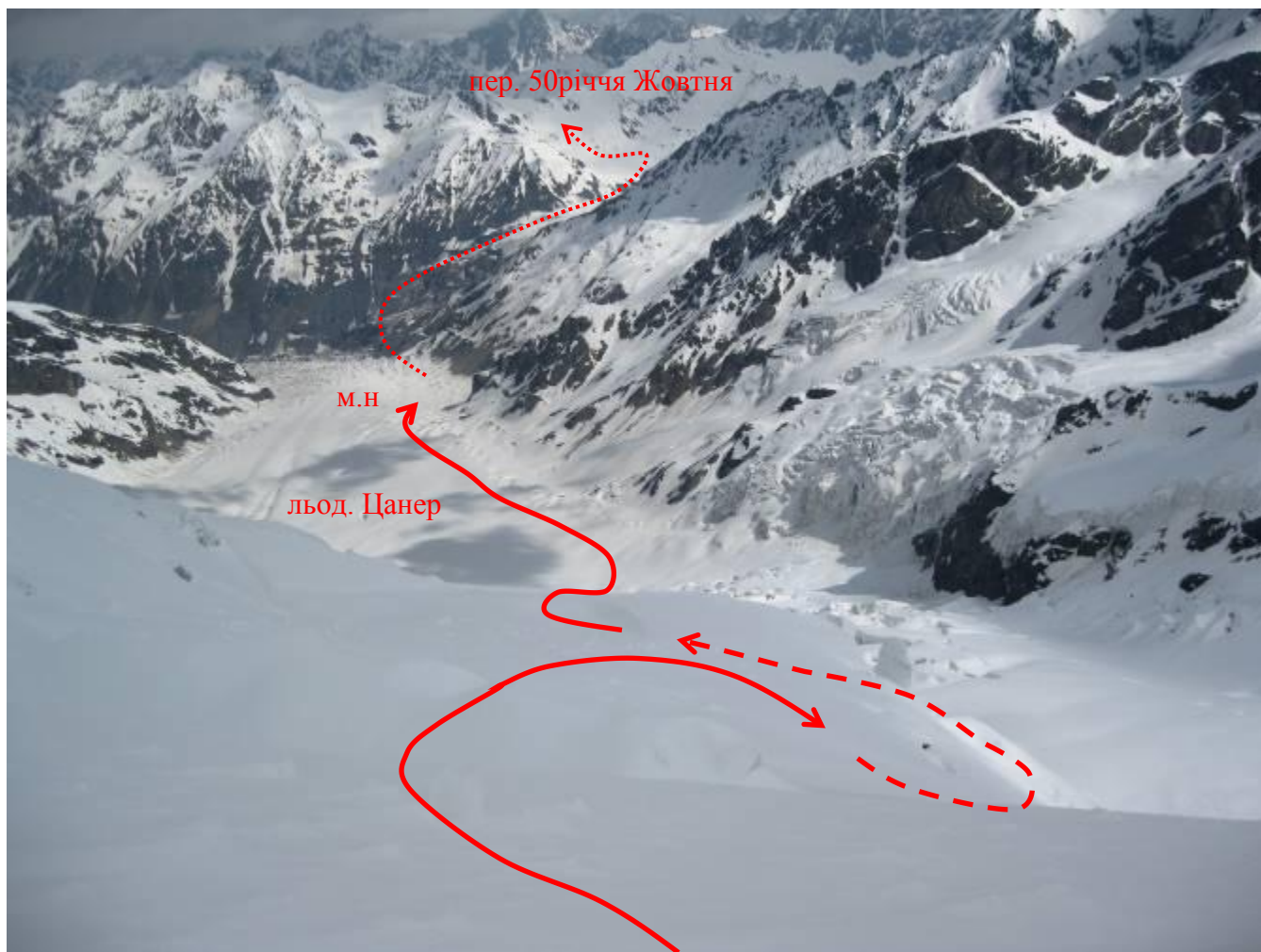

Фото 104. Вид на льод. Цанер, що стікає з пер. Добровольського.

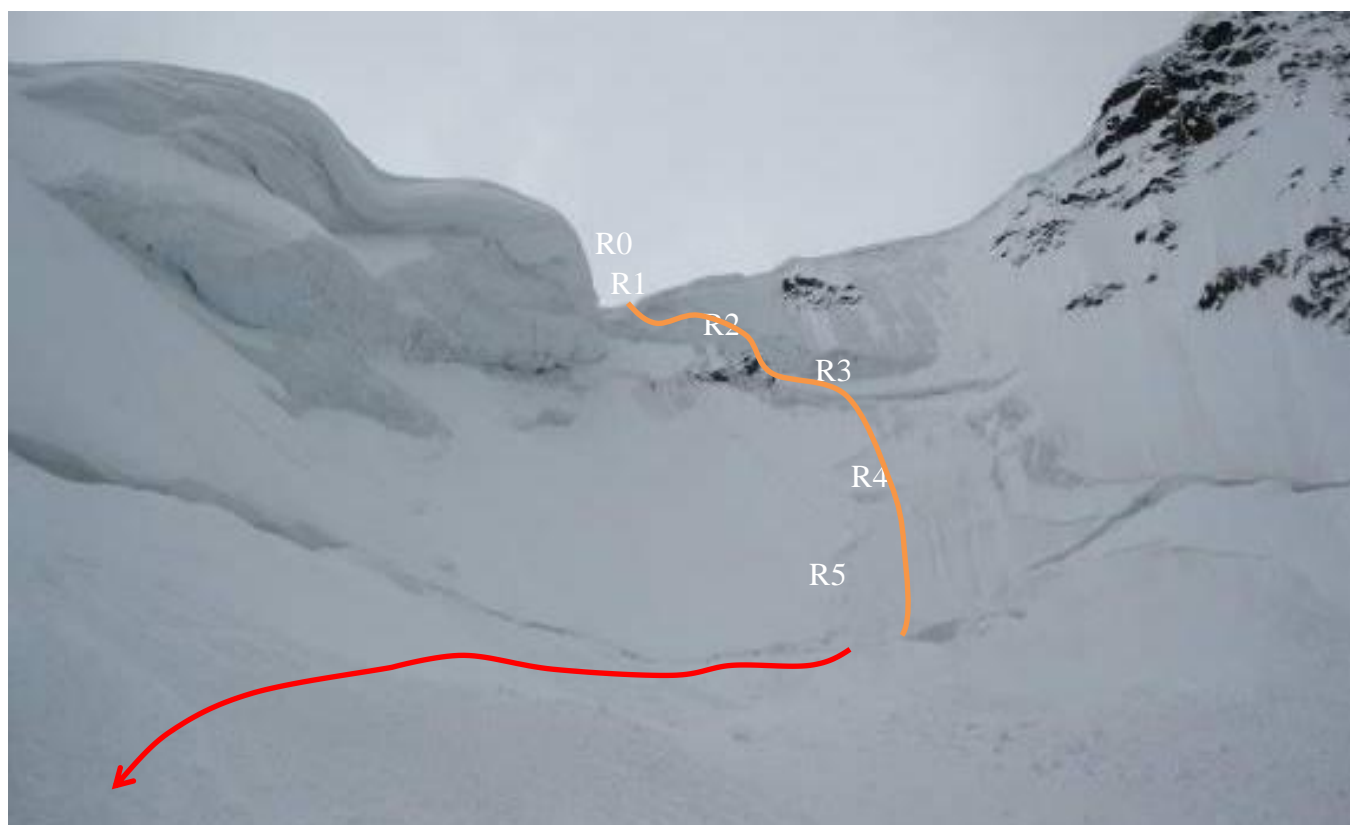

Фото 105. Шлях спуску з пер.Добровольського.

Фото 106. Рух по льод. Цанер.

Фото 107. Панорамний вид на пер.Добровольського і Тетнульді.

Фото 108. Рух по льод. Цанер. Обминаємо тріщини.

Фото 109. Спуск з останньої сходинки льодопаду.

Фото 110. Спуск з пер. Добровольського.

Фото 111, 112. Рух по правому борту льод. Цанер.

Фото 113. Загальний вигляд льод. Цанер.

День 19. 16 червня 2016 року.

О 7:55 вийшли на маршрут. Оскільки ми не планували проходження каньйону Цанер, то лівий більш зручний борт нижнього льодопаду нам був не цікавий. Весь льодопад обійшли правим осипним бортом вище баранячих лобів та спустилися конгломератним кулуаром. Далі рух по морені на злитті правої та лівої частини льодовика Цанер на правий його край. З місця ночівлі цей шлях зайняв півтори години.

У деяких місцях працює GSM зв'язок. Чим ми скористалися для того, щоб ще раз проконсультуватися про шлях по каньйону Цанер. Вагаючись, все ж таки вирішили перевалити на льодовик Кітлод та виходити по Твіберу.

Захід на праву частину льодовика Цанер (в сторону перевалу Семи) проходить по правій скелястій кишені льодовика. Для цього потрібно зайти за вихід рудих скель, піднятися трохи в саму кишеню майже під скелі льодовика і потім набрати по скелясто-осипному схилу ще 100-150 м на наступну скельну грядку правого борту.(Фото 115-116) Там захована ще одна, більш висока, кишеня льодовика. Вона вже виводить на високу сходинку правого витoku льодовика. Місце досить красиве, є місце для ночівель. Там робимо обід.

Від кишені важливо не спокуситися гарним заходом по льодовій похилій полиці на середину льодовика, так як по центру льодовик рваний. Варто триматися правого скельного борту, по якому можна вийти на правий орографічний край льодовика в верхній течії. За два переходи виходимо на нього, та заходимо в цирк перевалів космонавта Комарова та Каунас Сх.

Сам цирк забитий снігом, а майже всі борти покриті слідами свіжих лавин. Тому вирішуємо зупинитися знизу і послідувати за схилами здалеку. Ввечері пішов сніг та потеплішало. На цей випадок в нас був план - вузлова вершина в південній частині цирку, на східний гребінь якої йшов пологий безпечний схил. Сам гребінь ми продивилися ще на спуску з перевалу Добровольського. А мапа та космічні знімки вказували на те, що це буде найбезпечніший спуск на західну сторону. Дарма, що вершина на 100-150м вища за найвищу сідловину. Зате все можна було пройти безпечно та без зайвої техніки.

Фото 115. Руді скелі. Шлях заходу за них.

Фото 116. Підйом під скелі льодовика Цанер.

Фото 117. Рух по льодовику.

День 20. 17 червня 2016 року.

Паспорт перевалу 50-річчя Жовтня (2А)

(рос. 50летия Октября)

Район	Хребет, масив	Які ущелини з'єднує	Назва	Висота (м)	Координати (WGS-84)	Категорія		
						сезон	зима	між-сезоння
Грузія	Сванетія	льод Кітлод – льод.Цанер	50-річчя Жовтня	4057	43°5'37.78" N 42°57'39.76"E	2А	-	-

1. Загальний час проходження: 4 год 10хв
2. Витрачено часу на підйом: 1 год 30 хв
3. Витрачено часу на спуск: 2 год 40 хв
4. Рух з самостраховкою: відсутній.
5. Рух зі змінною страховкою: відсутній.
6. Організовано пунктів страховки: 0.
7. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження: мотузки, щоб рухатись у зв'язках, а якщо обрали не вірний спуск по льод.Цанер – сніжні якорі та пікети, льодобури.
8. Рекомендовані місця для ночівель: сідловина на льод. Кітлод, що утворюється перевалами; зі сторони льод. Цанер – остання ступінь, з правої сторони по ходу руху.
9. Перевал був пройдений: 17 червня 2016 року.
10. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: під час підйому погода ясна, вийшовши на перевал і просидівши там хвилин 20 затягнуло все туманом. На спуск - туман, видимість 50-100м.

О 5:25 вийшли на маршрут.(Фото 118) За ніч нічого не підморозило і ще насипало свіжого снігу. Тому вирушаємо через вузлову вершину (Фото 119) і за два переходи виходимо на неї.

По ходу руху продивилися цирк, який знаходився південніше нашого і виглядав лавинонебезпечно.

На вершинці сталося диво і замість звичайного “Чатир-Дагського” огляду навколишнього туману нам відкрився вид на Тіхтінген та навколишні гори. Мабуть наостанок природа вирішила нам зробити подарунок для фотосесій.

З вершини ми спустилися по сніжному схилу 25-30°, скинувши по висоті близько 100м. (Фото 120-121). Далі шлях по льодовику у зв'язках.(Фото 122) Тут погода зіпсувалась і видимість різко впала. Робимо привал, щоб обміркувати свої наступні дії. Мабуть ми знаходилися у той час по середині цирку перевалу - перший

лівий приток льодовика Кітлод. Коли погода стала трохи краще та стало видно на 100-200м, пішли вниз по приладах. В результаті зайшли трохи лівіше, ніж було потрібно - майже у льодопад. Після розвідки обійшли правіше та вийшли на основне тіло льодовика Кітлод. (Фото 123-124) Від перевалу чистого ходового часу - трохи більше години.

Льодовик Кітлод широкий, плоский та завалений снігом по коліно. До рівня льодопаду нижче перевалу Кітлод місили мокрий сніг по коліно.

Сам льодопад можна пройти правіше по схилам при меншій кількості снігу. Або лівіше, де льодовик трохи менш стрімкий та рваний. Чи просто по правому краю, вздовж водоспадів та скель. Так ми і пішли, але цей шлях може бути не зручним при меншій кількості снігу. За перехід пройшли до озера на правому борту, майже на самому кінці язика льодовика.

На озері зробили обід, перечекали дощ, розв'язалися та зібрали спорядження. Далі тільки пішки.

За перехід спустилися з язика льодовика до річки Кітлод по правому борту. Спуск пролягає осипними схилами. Сама річка тече у вузькій долині, обидва береги піднімаються круто вгору. Але вздовж берега пройти можна, в тому числі і по сніжникам, які перекривають русло. Далі починається багата рослинність по обох берегах. Шлях іде правим берегом. Час від часу є турики, стежка не проглядається. Сама долина сильно заросла. (Фото 127) На злитті з витоком від Асмаші біля берегу вже не пройти, тому доводиться набрати 50 м на правий борт й увійти в долину Асмаші, лівий борт якої - високий, кам'янистий, де-не-де порослий деревами. Переходу біля злиття річок немає, тому потрібно зайти в долину, в сторону льодовика Асмаші. Стали на ночівлю біля знайомого нам величезного каменю на лівому березі річки. Від місця обіду на льодовику ми дійшли сюди за два з половиною переходи.

Сніжний міст, по якому ми переходили 10 днів тому, вже розтанув. Але ще залишилися залишки мосту у гирла льодовика Сірі (з під перевалу Нюрмиш). Зробили розвідку оптимального шляху в долину Твіберу ще з вечору. Останній вечір у горах порадував нас дощиком та смачною вечерею.

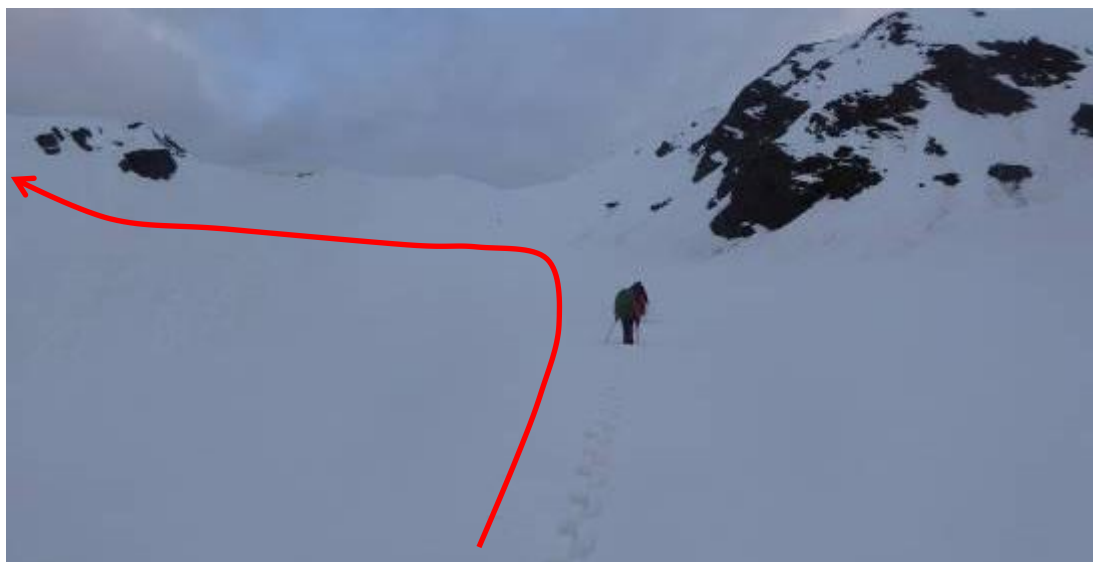

Фото 118. Підйом на пер. 50-річчя Жовтня.

Фото 119. Група на перевалі.

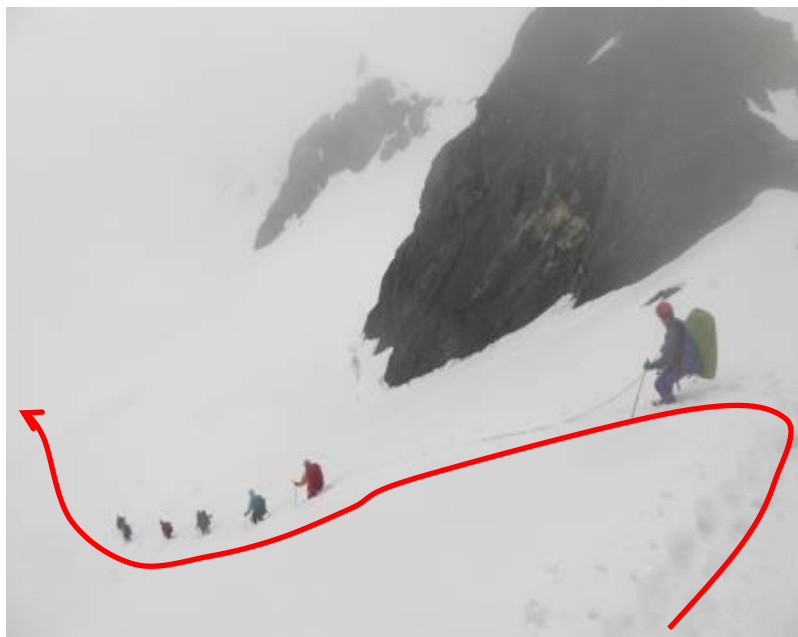

Фото 120, 121. Спуск з перевалу. Рух по гребню.

Фото 122. Рух по льод. Кітлод.

Фото 123. Основне тіло льоду. Кітлод

Фото 124. Рух по льоду Кітлод.

Фото 125. Шлях руху по льод. Кітлод.

Фото 126. Шлях руху по льоду. Кітлод.

Фото 127. Закінчення стежки з льоду. Кітлод.

День 21. 18 червня 2016 року.

О 5:15 виходимо та через 15 хв переходимо річку через сніжний міст.

У цей раз ми були уважнішими, та й вчорашня розвідка допомогла, і ми йшли точно по стежині з маркером. Стежка траверсує правий осипний берег на висоті 50-100м над річкою. Частина шляху, по дрібному осипу ще десять днів назад була ще у снігу. Зараз стежки там не було. Але на великих каміннях видно був маркер. Орієнтир для пошуку стежини - перші дерева по середині схилу на шляху до сідловини на правому березі Твібера. За перехід доходимо до печери мисливців на сідловині.

Ще за один перехід дійшли до закинутого будинку. Поповнюємо тут започатковану кимось бібліотеку описів. Але такого відчуття притулку, як минулий раз у дощ, вже нема. Час бігти вниз.

Ще перехід, і ми біля великих каменів з меморіальною дошкою. Через перехід о 10:40 зупиняємось в квітучих рододендронах на околиці с.Жабеші. (Фото 149) Робимо останні фото та йдемо за нашими речами до будинку Афгана. (Афган – місцевий житель)

Щедрі господарі частують тут нас обідом і на цьому ми закінчуємо активну частину походу. Далі прямуємо до Местії, а звідти до «місто-розслабону» Батумі.

Приїхавши в Местію, відразу відвідуємо лікарню з учасником, який поморозив пальці на ногах. Тут йому надають допомогу, діагностують, що зараження не відбулось і виписують ліки.

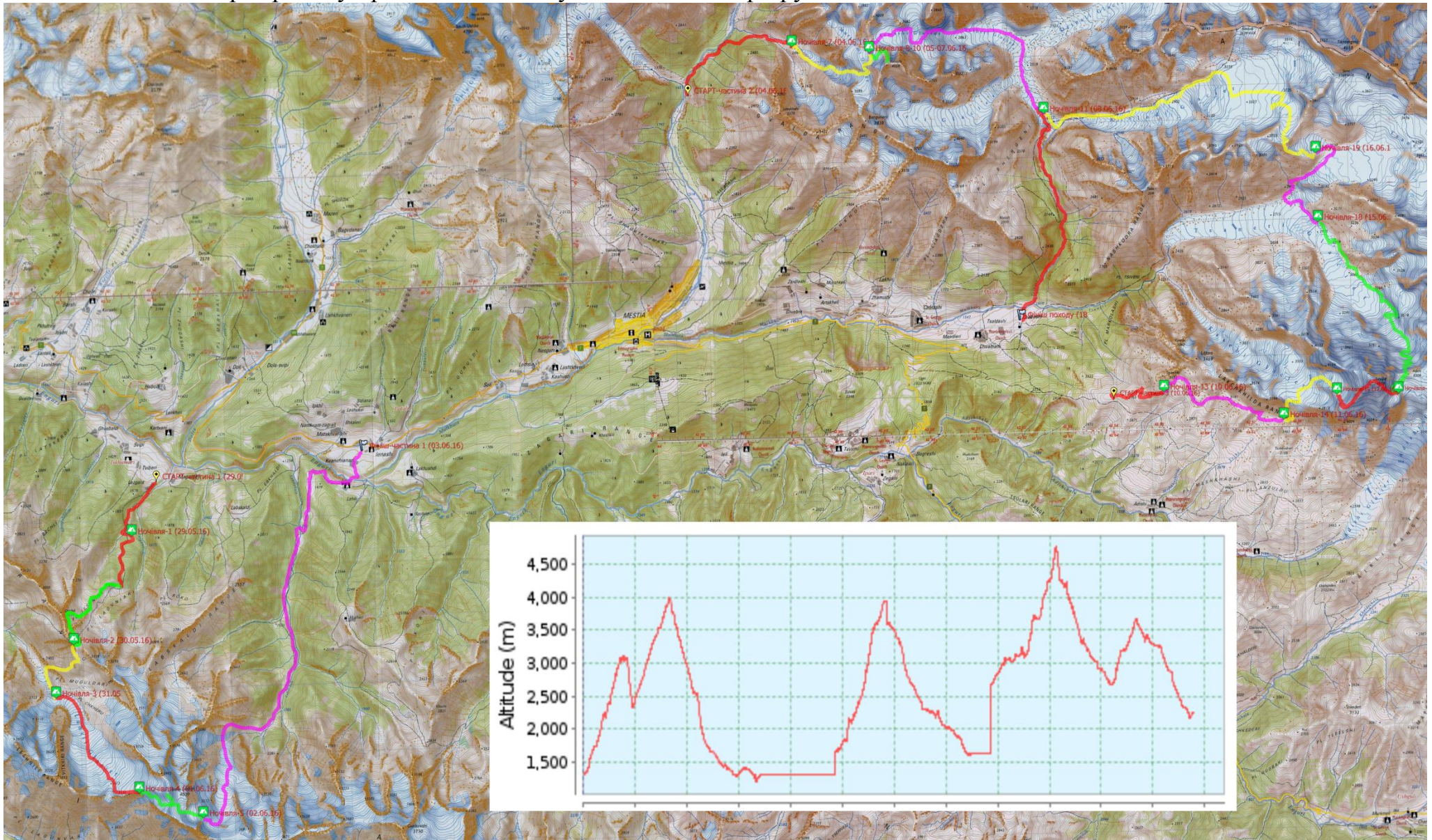
Фото 129. Прощальні рододендрони.

3.4. Визначаючі перешкоди

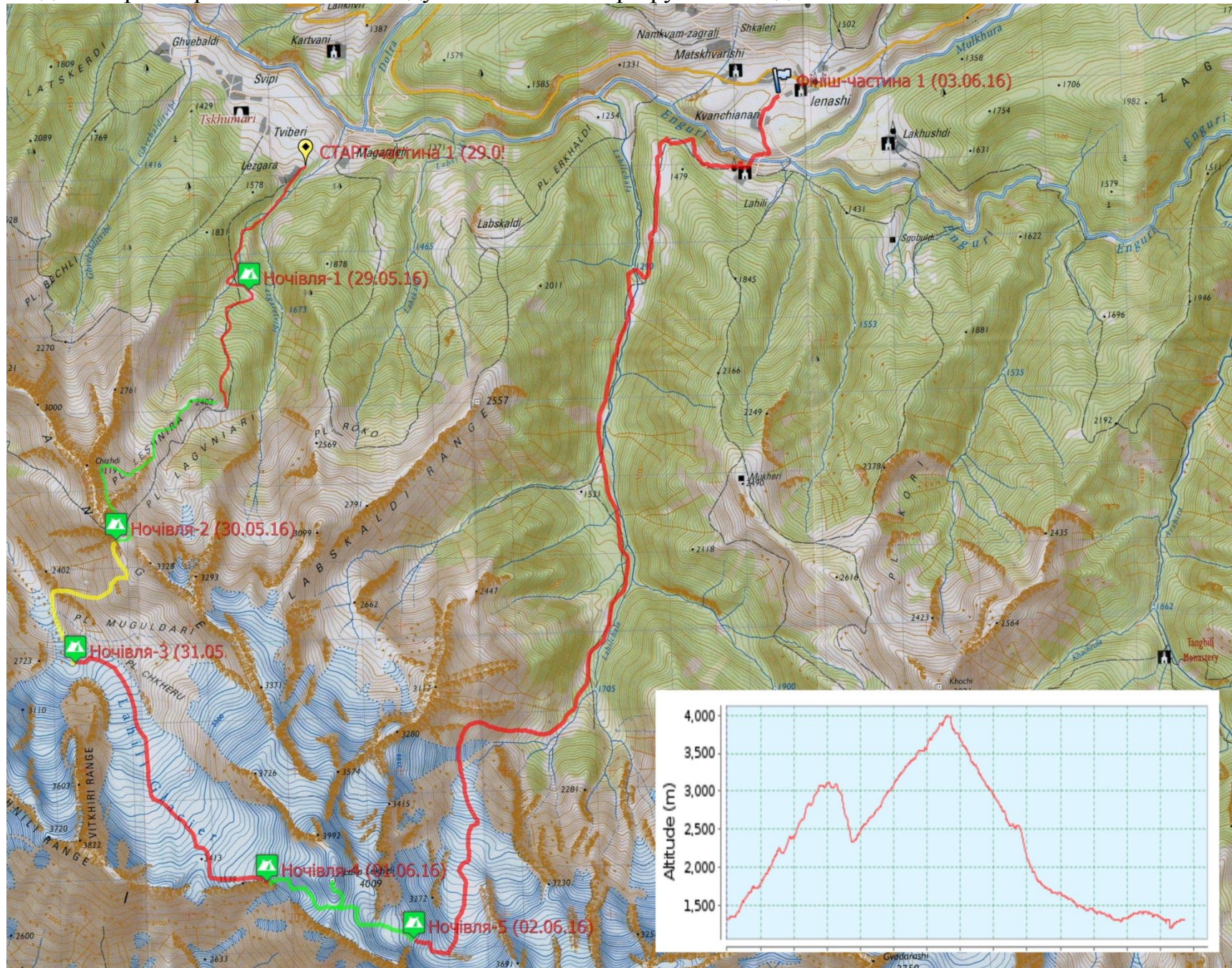
№	Назва перешкоди	Категорія	Коментар
1	Пер. Чижді	1Б	Сніжно-льодовий схил до 35°. Самостраховка льодорубом. Зв'язки в окремих епізодах.
2	Пер. Джварі - пер. 12 фестивалю МС - вер. Лайла Головна (рад)	2Б	Сніжно-льодові схили до 35°-самостраховка льодорубом, закритий льодовик - зв'язки, карниз та сніжно-льодовий схил до 55° - 1 мотузка перил, льодопад.
3	Пер. Асмаши	2Б-3А	Закритий льодовик - зв'язки, льодопад, 2 мотузки перил. Дуже багато снігу, снігоступи.
4	Вер. Асмаши	3А	Закритий льодовик - зв'язки, 17 мотузок перил на підйом та спуск загалом.
5	Пер. Нагеб - траверс вер. Тетнульдї	3А*	Крутий сніжно-льодовий схил до 40° - самостраховка, зв'язки на льодовику, льодопад, сніжно-льодовий гребінь, 9 мотузок на спуск по сніжно-льодовий схилу до 65°.
6	Пер. Добровольського	3А	Крутий сніжно-льодовий схил до 80° - 3,5 мотузки перил; Льодопад - зв'язки на льодовику. Дуже багато снігу, снігоступи.
7	Пер. 50 річчя Жовтня (Варіація перевалу Каунас)	2А	Крутий сніжно-льодовий схил – самостраховка; зв'язки на льодовику; льодопад з 1 мотузкою перил.

3.5. Картографічний матеріал

Оглядова карта району проведення походу з нанесеним маршрутом та відміченими точками ночівель.

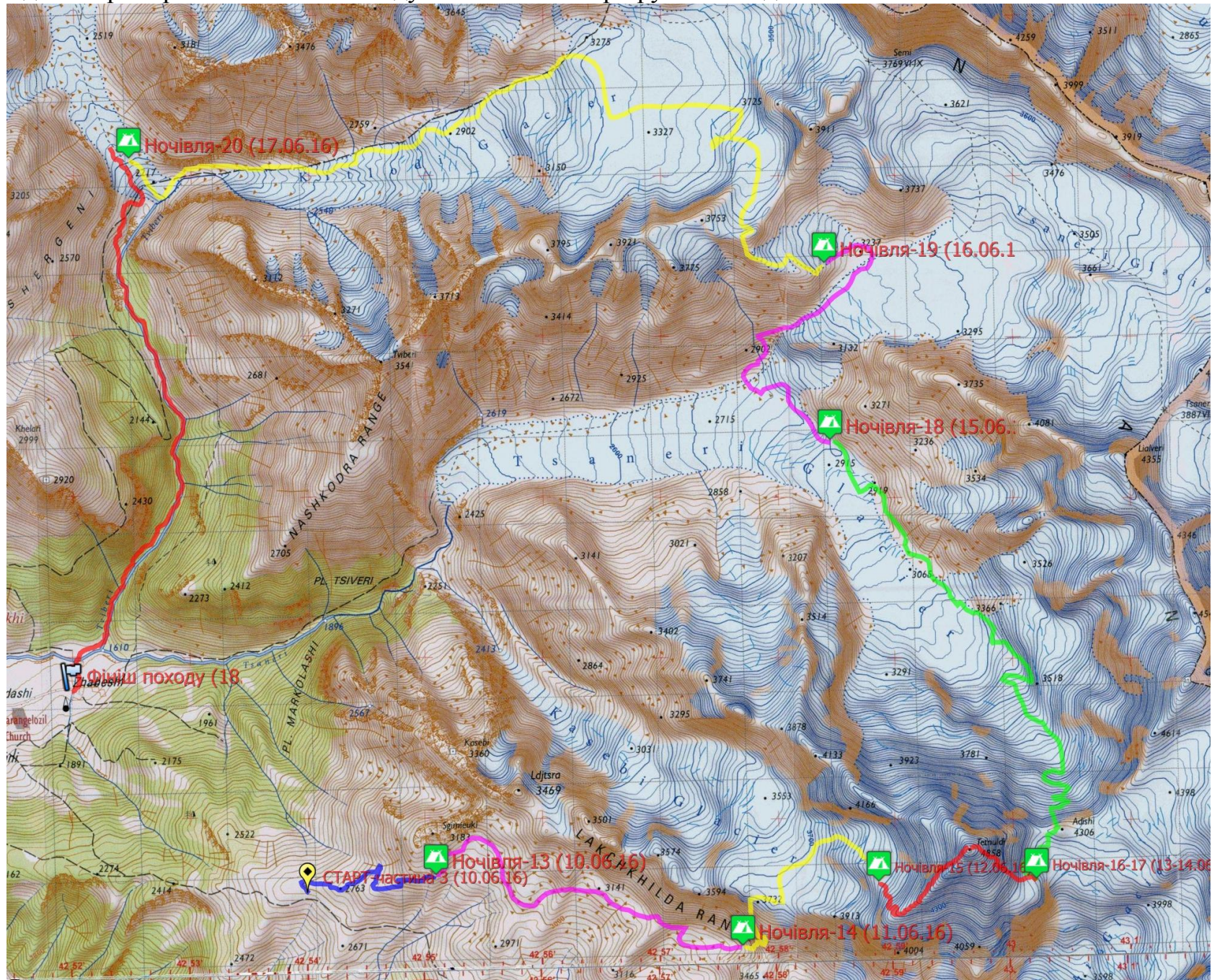
Оглядова карта першої частини походу з нанесеним маршрутом та відміченими точками ночівель.

Оглядова карта другої частини походу з нанесеним маршрутом та відміченими точками ночівель.

Оглядова карта третьої частини походу з нанесеним маршрутом та відміченими точками ночівель.

4. Рекомендації і висновки про проходження маршруту

4.1. Висновки

Похід був пройдений всіма учасниками. Погода на початку червня трохи важкувата, та снігу було досить багато саме цього року. Тому в перші дні ми набули досвіду оцінки лавинної небезпеки.

А часті дощі трохи вгамували наші плани підкорити всі вершини на нашому шляху. Десь не вистачило рівня підготовки. А десь робили перестраховку. Тому похід пройдений не повністю. Але набутий досвід знадобиться усім учасникам походу.

В поході ми пройшли забуті та мало описані частини грузинського Кавказу. Сподіваємося, наша інформація дозволить розширити діапазон цікавих маршрутів.

4.2. Висновки по перешкодам

Перевал Чижді досить часто проходиться під час сходження на Лайлу по сучасній класиці. Тому можемо порадити тільки те, що в червні перевал лавинонебезпечний. Треба уважно вибирати шлях і мати мітки перевалу та ключових точок підйому. Ходити його з південної сторони мабуть трохи нудно через великий перепад.

Перевал Джварі нічого особливого з західної сторони не представляє. Звичайне ходження у зв'язках.

Перевал 12 фестивалю МС в наших умовах проходження був досить простий. Скоріше більше на тактику. Мотузку на спуску ми на нього повісили більше з перестраховки. Найскладнішим може бути спуск по льодовику Лайлачала, якщо розтане сніг та оголяться розриви. Також не самим простим є спуск з льодовика Лайлачала. Там треба йти не прямо вниз, через скельні скиди, а ліворуч по борту долини під скелями. Та спускатися/підніматися вздовж кулуарів лівого борту.

На вершину Лайла Головна з перевалу 12 фестивалю МС веде досить простий підйом по сніжно-льодовому схилу. На Лайла Південна такий самий, але гребінь біля вершини трохи вужчий.

Місто Местія є основною перешкодою спортивному маршруту, бо кількість та гостинність місцевих генделіків не дає піти звідти без пригод.

Перевал Асмаши досить проста 3А. Навіть якщо розтане весь сніг, то все одно там не буде надскладного льодопадку. Але захід на льодовик Мурквам досить небезпечний. І сидіти на ньому не варто. Треба максимально швидко пройти його до плато.

Вершина Асмаши в технічному плані сильно доповнює перевал. Маршрут по північному гребеню не складний, але досить затратний. Три мотузки на сам гребінь по льоду 45-55°. Потім ще три психологічних мотузки по самому гребеню до вершинної башти більше виправдані тим, що боялися збити карнизи (що й зробили один раз). Потім ще дві мотузки на саму башту по снігу-льоду.

З запланованого масиву Траверс Тетнульдї - Гестола - Оставшихся дома, ми змогли пройти тільки сам траверс Тетнульдї 3А й перевал Добровольського 3А. Частково на це вплинула погода, частково підготовка групи.

Траверс Тетнульдї вже є серйозною перешкодою. Саме спуск на північ визначає складність. Але варто спускатися північно-східним ребром, воно не читається на супутникових знімках, але воно найпростіше виглядає вживу.

Перехід під перевал Оставшихся дома по плато може потребувати спуску на одну ступінь льодопаду.

Спуск з перевалу Добровольського варто здійснювати трохи південніше вершини Адіши - невеличкого горба на сідловині перевалу. Чим ближче до вершини, тим безпечніше, але варто продивитися де немає карнизів. Верхня частина льодопаду може бути небезпечною льодовими обвалами. Середню ступінь льодопаду варто обходити праворуч, не далеко від стіни правого борту. Нижній льодопад краще проходити лівим бортом. Ми туди не пішли, бо нам треба було йти вгору по льодовику. Але наш шлях потребував проходження конгломератного схилу 200-250м.

Перевал Каунас 2А ми не пішли, побачивши його лавинну та камененебезпечність. А обійшли через перевал 50 р. Жовтня 2А, що по суті один і той самий перевал. Але захід вище по цирку і шлях веде по гребеню, а не через небезпечний цирк.

Під час нашого проходження, ми ще не мали багато інформації про стежину в каньйоні Цанеру. І не було бажання застрягти в ньому. Але в кінці літа 2016 вже були гарні описи.

Загалом треба відзначити, що в червні набагато більше снігу і менше людей у горах. Але нестабільна погода. Тому треба враховувати це при плануванні маршруту. Деякі частини маршруту без снігоступів були б не прохідні. Але гори в цей час набагато красивіші.

5. Додатки

5.1. Перелік особистого спорядження

Найменування	Вага, гр.	Опис (примітка)
Різне	3863	
Рюкзак+самострах карабіна без	1450	FE Ош+сам из п/п репшнура
Накидка на рюкзак	70	Самошив з силіконки або FE
Сідушка (не обов'язково)	50	Шматок іжевки+резинка без пряжок
кружка	80	Кружка
ложка	10	
ніж	50	
Косметичка	200	Щітка, крем від загару фактор 50, помада гігієнічна
Окуляри сонцезахисні + футляр	100	Не менше 3 ступеня захисту від УФ
Окуляри оптичні в футлярі/лінзи	100	за необхідності
Поліетиленові пакети	50	не менше 20*30 см, 10 шт
Запальнички в кишені штанів, куртки, пуховки	26	Чорний крікет класика
Ємність для води 1-1,5 л	26	1-1,5 л ПЕТ пляшка, купуємо на місці
Ємність для води 0,5 л під пуховку	20	На висотну частину походу
Паспорт, гроші, квитки, нашійний гаманець	70	В водонепроникних zip-пакетах і гаманці FE
Ліхтарик	80	Запасні батарейки в заброску
Батарейки в фонарик Батарейки в ліхтарик	24	Нові Duracell, Energizer чи літєві.
упаковка	350	мішки + похибки зважувань
Трекінгові палиці	550	З широкими кільцями для снігу
Особиста аптечка	220	Список дає медик
смартфон/телефон	137	за необхідності
Ваше особисте	200	Пишіть в коментарях
Взуття	4480	
Черевики гірські	2500	Композитні чи пластики
Бахіли	200	Без калоші (для шкіряних черевиків)
Підбахільники	250	Полар чи синтепон
Снігоступи	700	Саморобні
Ліхтарики	60	FE
Кросівки	600	Не обов'язкове
Тапочки/сандали	170	Легкі пластикові тапки чи сандалі
Ходове та сонне	1390	
Термофутболка з довгим	180	Тонка

рукавом		
Термоштани	130	
Силіконка чи легка мембранка	180	Силіконка FE чи легка мембранка
Анорак	180	Нейлон чи легка мембранна куртка з попереднього пункту
Вітрозахисні штани	150	FE
Баф	35	Або китайський аналог
Шорти	80	Вони ж для сну
Шкарпетки	200	2-3 пари
Білизна	100	Не бавовняна
Перчатки	75	поларові або флісові
Футболка	80	Легка термофутболка
Утеплення	2180	
Пуховка	950	Повинна закривати зад
Самоскиди утеплені	450	Самоскиди FE
Верхоньки	60	FE
Поларова чи пухова жилетка	180	
Поларовий светр	300	не товстий полар
Поларові рукавиці	90	не обов'язково
Рукавиці теплі, які слабо промокають (аварійні)	100	Верхонки FE+флісові рукавиці в водозахищеній упаковці
Шапка чи балаклава	50	Полар чи в'єтнамський блок
Спеціальне	4175	
Льодоруб	550	3 темляком зі стропи
Страхувальна система (верх + низ)	850	Блокування динаміком, 2 вуси з дейзиків (загальна вага тут або розписана по елементам нижче)
Система низ	300	
Система верх	120	нерегульована
блокіра	120	динамік
вуса	250	дейзики
Карабіни, 5 шт.	250	4 муфтованих і 1 немуртований
2 пруса + стремено 120см	100	П/п реп 6 мм + нейлон реп 5 мм
Гальмівний пристрій	60	Алюмінієвий стакан
Кішки	1000	
Каска з самострахом	350	
Жумар	200	
Лавинна стрічка	25	15 метрів
ВСЬОГО	16088	

У таблиці наведено усереднена вага спорядження. Залежно від габаритів учасників і відмінностей виробників спорядження вага може незначно змінюватися.

5.2. Перелік загального і спеціального спорядження

Назва	Вага
Шатер: тент, нутрянка, компреска	4070
Дно від шатра	940
Шток	880
Палатка Vaude	3670
Спальник пуховий	1400
Спальник пуховий	1400
Спальник Deuter Sphere 700	1570
Спальник Deuter Exosphere	1870
Спальник	2097
Спальник	2192
Thermarest RidgeRest зелений-широкий	760
Thermarest RidgeRest зелений-широкий	700
Thermarest RidgeRest синій	450
Thermarest RidgeRest зелений	450
Thermarest RidgeRest зелений	450
Thermarest RidgeRest зелений	450
Thermarest RidgeRest зелений	450
Thermarest RidgeRest зелений	490
горелка 1 с переходником под цанг	173
горелка 2 с переходником под цанг	325
гарелка 3 накрутная титановая	87
лампа газова	197
Автоклав великий з чохлом + манометр	1385
вітрозахист для автоклава	60
Кастрюля 2,5л радиатор+чехол	420
Чапельник	47
ветрозащита для кастрюли	66
кастрюля 1,5 л	335
ветрозащита для кастрюли	45
Мисочки 9 штук	531
Ополоник укорочений	42
Склотканина 1	136
Склотканина 2	200
Склотканина 3	200
металева мочалка	10
щітка на довгій ручці для миття	45
Цукорниця	38
Миюче	50
Веревка Рекорд (валтекс)	3170
Веревка Драйв (валтекс)	3500
Веревка красная (кани)	3200
Веревка казино (валтекс)	3210
здьорг кевлар + намотка	560
расходка 6 мм, 18 м	510

расходка 8 мм, 14 м	520
Лопата-якір на льодоруб (з репіком)	450
Лопата-якір на льодоруб (з репіком)	450
Лопата-якір ВД (з репіком)	725
Лопата-якір Fiskars (з репіком)	542
Пікет 1	415
Пікет 2	275
Пікет 3	255
Пікет 4	255
Карабіни муфтованые 12 штук	особисті
Ринг	74
Ринг	74
Груша	87
Груша	87
Груша	87
Груша	87
Сингин рок	75
Груша СТ	87
ФА зелений	88
ФА зелений	88
Венто чорний	75
Венто чорний	75
Льодобури 12 штук	особисті
16 см БД	145
16 см з ручкою Касін	197
22 см БД со здергом	180
16 см БД	145
19 см з ручкою БД	167
16 см з ручкою БД	154
14 см СТ	165
16 см з ручкою БД	156
22 см з ручкою БД	182
ВД Turbo (16 см)	146
ВД Turbo (18 см)	155
Petzl Lazer (19 см)	171
Бур выкрут	200
проволока для прочистки	10
скальні гаки, якоря + мішечок	613
скальні гаки, якоря + мішечок	560
закладное (3 закладки и 2 камалота)	450
Карабіни НЕ муфтованые 8 штук	343
Петлі 60-70 см, 4 штуки на відтяжки	233
240 см дайнема	116
СР-синя 114 нейлон	93
СР-синя 140 нейлон	123
СР-Ч/Б 110 нейлон	93

СР-Ч/Б 105 нейлон	93
СР-Ч/Б 110 нейлон	95
ФА-красная 130 нейлон	116
Ремнабір	845
Мультитул	154
Аптека 1	1420
Аптека 2	1600
Аптека зв'язочна	143
Аптека зв'язочна	170
Фотонабір (фото + батарейки)	1700
Фотонабір (фото + батарейки)	500
Фотонабір (фото + батарейки)	440
Камера	250
Карты, описания, фото, документи, блокнот, компас	800
компас, свисток, гармошка	74
Гитара в чехле	1000
GPS Magellan	184
Garmin GPSMAP 62s	180
аккумуляторы для GPS 4 шт	100
аккумуляторы для GPS 6 шт	180
запасні батарейки для GPS 2 шт літієвих	
запасні батарейки для другого GPS 2 шт літієвих	
телефон-плеєр с зап.батареєй	235
спутниковый телефон з акумулятором	134
рація Баофенг	220
рація Баофенг з великою антеною	220
рація Баофенг з великою антеною	230
запасная батарея для рации 1800	80
запасная батарея для рации 3800	154
Прапор України	56
Прапор Глобуса	56
Паурбанк 16000	352
Паурбанк 10000	250
Паурбанк 10000	263
зарядка AA/AAA - мини	30
Набор шнуров	100
Всього	64,923 кг

Вага загального спорядження на всю групу склала 64,923 кг. Враховуючи, що в команді було дві дівчини, розподіл спорядження по вазі прийняв такий вигляд: на 1 хлопця 7,77 кг, на 1 дівчину 5,3 кг.

5.3. Склад ремонтного набору

Склад	Кількість
Мультитул	1 шт
Плоскогубці маленькі	1 шт
Нитки №10	катушка
Нитки капронові	катушка
Набір голок	набір
Шило	1 шт
Шило зі змінними насадками	1 шт
Наперсток	1 шт
Пилка (1/4 пилки по металу)	1 шт
Мотузок нейлоновий d 2,5 мм	5 м
Стропа 20 мм	1 м
Липучки 12x75	2 шт
Стяжки 2,5x20мм	7шт
Ремкомплект для шатра (латки, стропи)	1 комплект
Клей 555 20гр	2 шт
Клей 88 40мл	1 шт
Дріт сталевий d 0,1мм	2,5 м
Дріт сталевий d 0,2мм	23 см
Болт, гайки, шайби, саморізи по металу	по 2 шт
Резинка пласка	1,5 м
Резинка кругла	3 м
Скотч армований	моток
Скотч	моток
Ізоляційна стрічка	1\2 мотка
Самоскид для рюкзака	1 шт
Пряжки 20-25мм	Набір
Фастекси 20-25	4 шт.
Свічка	1 шт
Набір для ремонту направляючої в кішках	1 шт
Булавки 10-12шт	набор
Собачки	5 шт.
Запальничка, сірники	4 шт.
Тросик велосипедний 2м	2м
Ложка	1 шт.
Окуляри	1 шт.
Напильник малий плаский і квадратний	2 шт

5.4. Склад загальної аптечки

5.4.1 Склад особистої аптечки:

1	Гігієнічна помада	1 шт
2	Стерильний бинт	2 шт, 5x10см або 7x14 см
3	Вата стерильна	25 гр
4	Йод/зеленка	карандаш 1 шт
5	Еластичний бинт	к-ть хворих суставів + 1
6	Знеболююче	1 пластинка
7	Крем для рук	типу дитячий 25-50 гр
8	Пластир пластіночки	10 шт
9	Пластир рулончик	1 шт, тканевий
10	Крем від засмаги	1 шт 25 мл
11	Вушні палочки	10 шт
12	Перекись водню	25 мл, пластик

5.4.2 Склад основної та резервної аптечки:

Травматична перев'язна і допоміжна (ділиться на дві)				
Назва	Разова доза	Мах добова доза	Курс	Беремо в аптечці
Фізрозчин 200мл				400 мл
венфлон зел				2
капельниця одноразова				2
шприц 2ка				8
шприц 5ка				14
спирт салф				20
пластирь тканевий рулон				2
перчатки				4
стерильні салф				2
бинт стер 5м				6
бинт стер 7м				4
банеоцин порошок				1
йод				2
вата 25г				2
спирт 30мл				2
Загальна аптечка (ділиться на дві)				
<u>Антибіотики</u>				
норфлуксацин таб	1 таб	2	3+	10
азитроміцин 500 таб	1 таб	1	3	6

<u>Шкт</u>				
регідрон 20гр				4
сенадексін	1 таблет 2 -3 тижні			20
мезим таб	1-2таб (2-4)			10
імодіум	2капс (потом по 1й)			2 пл
панкреазим	1-2 табл(2-4)			
атоксіл	1 пак на 100-150 мл	порошок		4
біле вугілля	3-4 табл 3-4 рази на добу			10
<u>Антигістамінне</u>				
фенкарол 25мг	1 - 2 таб по 2-4 на добу	макс 8	10-20днів	37
<u>Мазі</u>				
вазелін				1
боро плюс				1
диклак гель				1
флоксал				1
левоміколь				1
вольтарен				1
пантенстин				1
камідодент	3 рази на день в рот			1
гемороль	1 на ніч або 2-3 протягом дня		свічки	10
<u>ОРВІ і горло</u>				
ацестад 600мг	1	1	7	50
ереспал таб		3	5	10
фармазолін				1
віброцил				1
парацетамол/копацил				30
декатилен	1 таб кожні 2 год			20
гексаліз	6 табл на добу			20
АЦЦ лог				
<u>Гірська хвороба</u>				
дексаметазон таб	1	6	6	20
диакарб таб	1	2		20
фуросемид таб	1	3		20
<u>НПВС і анальгетики</u>				
кетанов таб	1-2 табл			20
панадол таб	1			12
спазмалгон таб	1-2 табл 2-3 рази	не більше 6		10
аспірин таб	1	3		10
стопмігрен	1 табл на 24год			6
<u>Серцеві</u>				

ніфідипін таб	1 таб 3-4 р на добу	не більше 6		20
нітрогліцерин таб				40
валідол таб				20
седасен	1-2 кап 2-3 раз на добу			
<u>Вітаміни</u>				
вітамін С		1		100
гематогени				
<u>Різне</u>				
одіяло з фольги				1
хім грелка				1
ацикловір мазь				1
таблетки від печії				
термометр				1
ножниці				1
пульсоксиметр				1

5.4.3 Склад екстремальної аптечки:

Назва	Разова доза	Мах добова доза	Курс	В аптечці, шт
кетанов 1мл	1амп	6	20	6
дексаметазон 1мл	2амп	15	30	6
баралгетас 5мл	1амп в/м	2		2
церукал 2мл	1амп	4		4
трентал 5мл	1амп	2		2
тавегілл 1мл	1амп	2		2
Шприци по 2 мл				5

5.5. Перелік продуктів, раціон харчування та їх вага

5.5.1. Норми продуктів, використані при приготуванні

Вага вказана в грамах з розрахунку на 1 раз на 1 людину

Продукт	Гарнір	Суп
Гречка	60/70/75/85	20/20/20
Рис	60/70/75/85	20/20/20
Пшеничка	60/70/75/85	20/20/20
Перловка	60/70/75/85	20/20/20
Ячка	60/70/75/85	20/20/20
Пшоно	60/70/75/85	20/20/20
Кукурудзяна крупа	60/70/75/85	20/20/20
Кускус	60/70/75/85	20/20/20
Булгур	60/70/75/85	20/20/20
Горох	60/70/75/85	20/20/20
Сочевиця	60/70/75/85	20/20/20
Макарони	65/75/80/90	25/20/20
Вермішель	65/75/80/90	25/20/20
Пюре картопляне	60/70/75/85	---
Вермішель швидкого приготування	65/65/70/-	---
Пластівці гречані	60/60/65/-	---
Пластівці пшоняні	60/60/65/-	---
Пластівці кукурудзяні	60/60/65/-	---
М'ясо в салі	30/35/35	---
М'ясо свинина фарш сушене	20/20/20	20/25/25
М'ясо курка фарш сушене	20/20/20	20/25/25
М'ясо куряче пластами сушене	---	20/25/25
Тунець стружка сушений	---	20/25/25
Печінка сушена	---	20/25/25

Знаком "/" розділені норми продуктів в першій, другій і третій частині походу. В колонці "Гарнір" остання цифра в нормах круп – це норма продукту на вечерю.

Продукт	1 частина	2 частина	3 частина
Сир	25	25	25
Сир косичка	25	25	25
ик	5	5	5
Цибуля свіжа	5	5	5
Сало	25	25	25
Ковбаса	25	25	25
Батончики	25	25	25
Масло топлене	3	3	3
Сухарі чорні	15	20	20
Сухарі білі	15	20	20
Галети	15	20	20
Цукор	20	20	20
Сіль	3	3	3
Чай чорний	2	2	2
Чай зелений	2	2	2
Каркаде	2	2	2
Кава	2	2	2

Кисіль	18	18	18
Компот	15	15	15
Печиво/солодощі	25	30	30
Цукерки в карманку	17	20	25
Горіхи в карманку	20	25	30
Сухофрукти в карманку	20	25	30

Продукт	Гарнір	Суп
Картопля суш.	---	20
Морква суш.	0,8	1
Цибуля суш.	0,8	1
Зелень суш.	0,3	0,6
Помідори суш.	1,2	2
Капуста суш.	---	2
Огірки солоні суш.	---	5
Перець болгарський суш.	1,2	1,5
Буряк суш.	---	5
Морська капуста суш.	---	4
Морква корейська суш.	1	---
Горошок консервований суш.	2,5	3
Кукурудза консервована суш.	2,5	3
Квасоля суш.	---	10
Гриби суш.	1	7
Маслини суш.	---	2
Лимон суш.	---	1,5
Сирок плавлений суш.	---	10
Бринза суш.	---	10
Паста томатна суш.	---	4

5.5.2. *Компоти*

Вага вказана в грамах з розрахунку на 1 раз на 1 людину.

Компот №1	яблука	5
	груші	5
	вишні	5
Компот №2	груші	5
	абрикоси	5
	вишні	5
Компот №3	яблука	5
	груші	5
	смородина	5
Компот №4	яблука	5
	смородина	5
	вишні	5

5.5.3. Коментарі

В продуктивій розкладці норма продуктів на 1 людину в день в середньому склала 520-570 г в першій частині походу, 570-680 г в другій частині і 590-720 г в третій частині.

Сумарна вага всіх продуктів на весь похід склала орієнтовно 116 кг, тобто по 12,9 кг на учасника.

В першій частині вага продуктів становила 28 кг, що забезпечило нам запас провіанту на 6 днів.

В другій частині вага продуктів становила 32 кг і була розрахована теж на 6 днів.

В третій частині походу – 56 кг, розрахованих на 10 днів. По факту цю частину було пройдено за 8 днів.

Дана похідна розкладка була складена на основі вдалих продуктивих розкладок, апробованих в багатьох клубних походах минулих років, а також на основі графіка руху, побажань учасників і вказівок керівника. В процесі підготовки до походу розкладка була протестована на декількох виїздах і ПВД.

Декілька слів про особливості розкладки, про те що їли, що сподобалось і що не сподобалось:

- в групі були вегетаріанці, а також не любителі риби. Тому все м'ясо ми брали в готовому до споживання вигляді. Передбачалось, що для каш ми використовуємо м'ясо в салі, а для супів – сухе м'ясо. Виняток становили "швидкі сніданки", де також використовувався свинний або курячий фарш. М'ясо в салі для походу готували самі, а сушений фарш купували у Viktor Ariyovich (ariyovich@gmail.com). Закидання м'яса в автоклав відбувалось після відсипання порції вегетаріанцю. Також у Віктора ми взяли спробувати курятину, висушену пластами. Після закидання в суп воно не встигало достатньо розмокнути і було доволі жорстке. Тому одні споживали його сухим вприкуску з супом, а інші, після відсипання порцій, закидали його в автоклав і кип'ятили ще 5 хв. Заради експерименту спробували один раз суп з печінкою – вийшло смачно, але є один нюанс. Печінка при висушуванні стає твердою, і її доводиться доволі довго вимочувати у воді. Ми заливали її окропом і витримували 20-25 хв. Після цього вона стала м'якою і суп вдався на славу. Можна рекомендувати, якщо група має запас часу і не поспішає.

- для скорочення часу на вранішні збори в дні з технічними перешкодами ми випробували так звані "швидкі сніданки". Для приготування такого сніданку достатньо розсипати по тарілках пластівці (гречані, пшоняні, кукурудзяні, рисові) або картопляне пюре, додати сушений готовий фарш, сушені овочі (цибуля, морква, зелень), сіль по смаку і залити все це окропом. Вийшло доволі непогано і швидко. Але часто такі каші ставити не варто, оскільки може швидко приїстися. При використанні м'яса в салі замість фаршу такий прийом їжі тільки виграє в смаку. При небажанні сильно заморочуватись під час підготовки до походу можна скористатись готовими варіантами страв, які продаються порційно в пакетиках. Наразі доступна продукція як закордонних виробників, так і українських. Асортимент страв на даний момент непоганий і чимраз збільшується. Ми ж

вирішили підготувати всі компоненти для таких швидких прийомів їжі самостійно задля економії фінансових коштів.

- сухі обіди оригінальністю не відрізнялись, застосували стандартний набір: сир, ковбаса, сало, часник і цибуля в різних комбінаціях. Додатково видавалось по 2 злакових батончика. Замість сухарів і хлібців споживали велике галетне печиво, куплене в Ашані.

- було заплановано 2 карманки на день. Перша видавалась зранку перед виходом, друга – після обіду. В одній карманці були горіхи, в іншій – сухофрукти. Цукерки були то в одній, то в іншій.

- за побажаннями більшості членів групи вирішили відмовитись від молочних каш. І не пожалкували:).

- напої в поході були досить різноманітні. Різні види зелених і чорних чаїв, кисіль, компоти, інколи кава. Більшість взятих чаїв були на трав'яній основі, тому протягом походу спостерігалась деяка недостача цього продукту. На майбутнє норму таких чаїв треба збільшити приблизно до 4г на людину на прийом (замість звичних 2г.). Також для додання смаку талій питній воді брали шипучі вітаміни і різні розчинні порошки по типу Юпі.

- на початку кожної з трьох частин походу замість сухарів брали свіжий хліб (грузинські коржики).

Всі продукти везлися з Києва, що дозволило оперативно сформувати дві заброски і вийти на маршрут в день приїзду в гори. Поповнити запас продуктів можна в продуктових крамницях Местії, а також в навколишніх селах. Про розташування магазинів в селах краще запитувати у місцевих жителів, бо вони часто не мають вивіски.

5.6. Загальна вага продуктів, спорядження на групу і в середньому на людину (чоловіки, жінки)

	Загальна вага продуктів, кг.	Загальна вага спорядження, кг.	Загальна вага, кг.
Вага на групу	116	65	181
Вага на хлопця	12,9	7,7	20,6
Вага на дівчину	12,9	5,3	18,2

5.7. Кошторис витрат на похід:

Найменування статті витрат	Сума, USD	Коментар
Транспортні та логістичні витрати.	1013	Авіа білети Київ – Кутаїсі - Київ
	132	Трансфер Кутаїсі - Местія
	48	Трансфер Жабеші – Тетнульд
	22	Трансфер Жабеші - Местія
	132	Трансфер Местія – Кутаїсі
Спорядження	97	Мотузки (4 основні мотузки по 60 метрів та реп шнур)
	35	Балони цангові (220г.)– 22шт.
	164,50	Балони накрутні (500г.) – 22 шт.
Аптечка	68	Закупалася не уся представлена у даному звіті аптечка, а лише деякі позиції з тих, що не вдалося позичити у товаришів з клубу
Продукти, харчування	623	Продукти харчування, придбані в Україні, у тому числі: м'ясо - 186\$; сушка - 22\$.
	50	Продукти, придбані у Грузії
	31	Вечеря у Жабеші 09.06.16
	10,50	Обід у Жабеші 18.06.16
Проживання	44	Ночівля у Жабеші 09.06.16
Медична страховка	118	Здійснювалась у СК «ПЗУ» (період страхування – 23 дні, страхова сума на одну особу - 30000\$).
Зв'язок	12	Придбання та поповнення картки місцевого оператора мобільного зв'язку GEOCELL
ЗАГАЛОМ:	2600	
З розрахунку на 1 особу:	289	

*Вказані суми зазначені з розрахунку на 9 чоловік. Для спрощення сприйняття, усі витрати приведені у доларах США, курс якого що на момент проведення походу складав 25 грн. / 1 \$ (усереднено).

Сума витрат на людину в середньому склала 300 \$ (без урахування особистих трат, та витрат на розваги після завершення походу).

Після завершення походу були продані надлишки спорядження: дві бухти статичної мотузки (кожна по 50 ларі / 22 \$) і 12 накрутних газових балонів по 500г. (кожний по 17 ларі / 7,5 \$).

Як видно з таблиці, основна стаття витрат дорожньо-транспортні витрати та їжа. Як зазначалось раніше, нам вдалося придбати акційні квитки, що по великому рахунку дуже допомогло завчасно визначитися з персональним складом команди та дуже заощадити на перельоті.

Також нам вдалось заощадити на наземному трансфері, оскільки ми скористалися попередніми напрацюваннями та використовували надійного на той момент перевізника, який у багато чому лояльно відносився та не задирав свої грошові вимоги. Що стосується забросок, то тут нам дуже допомогли прикордонники, а саме полковник Генрі, з яким деякі учасники походу познайомились декілька років тому під час організації та проведенні альп. заходів Київською ФАІС. Генрі по дружбі забрав наші мішки з заброскою та організував їх доставку попутною машиною, що їхала на прикордонну заставу в Жабеші, звідки ми їх й забрали, коли пройшли друге коло.

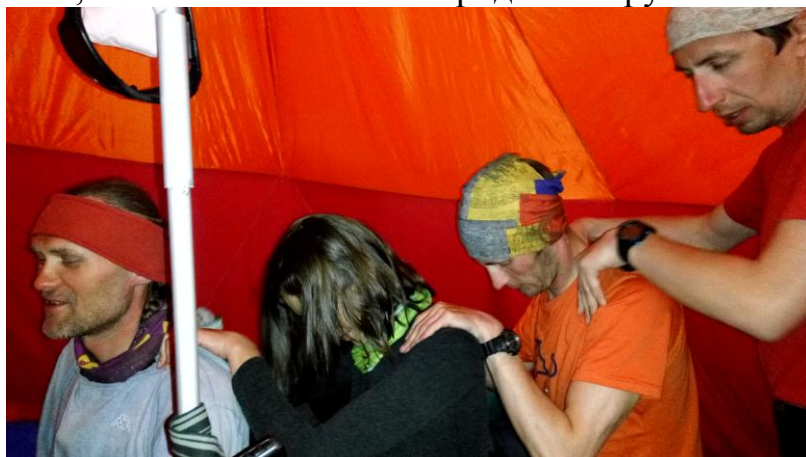
Також нам вдалося заощадити на закупівлі продуктів. По великому рахунку усю їжу ми придбали та розфасували ще у Києві. Це зекономило й час й гроші у Грузії. Звісно це стало можливим том, що в нас були дуже приємні умови на переліт. А саме, купуючи квитки на літак ми одночасно вступили до «Панорама клуб» компанії МАУ, що дозволило кожному учаснику походу взяти на борт не 23+7 кг, а 25+12кг. Звісно, що ми із задоволенням скористалися такою преференцією, взявши з Києва більше продуктів, які у Грузії або відсутні взагалі, або коштують дорожче.

Страховка в даному поході обійшлася достатньо дешево, оскільки ми користувалися не місцевою страховою компанією, а оформивши страховки в Україні.

5.8. Оцінка придатності інвентарю, рекомендації щодо спорядження та інвентарю.

БІВАК

Оскільки нас було 9 чоловік, то вже за відпрацьованою практиці, був обраний варіант розміщення: шатро (виробництва Fram Equipment (<http://fram-equip.com/uk/products/shater-0>) + намет (Vaude Space Explorer). Всі переваги та недоліки такої схеми вже неодноразово розглядалися і обговорювалися, тому немає сенсу повторюватися, коли є можливість їх продемонструвати. Ось так:

так:

І на сам кінець ось так:

На загальну думку учасників, можливість використовувати намет в якості кают-компанії для спільних трапез, спілкування і концертів є незаперечним плюсом, що дозволяє згуртуватися і відчувати «командний дух».

Так плавно ми переходимо до одного не обов'язкового, але дуже корисного спеціального спорядження, яке було прийнято рішення взяти - гітари, що отримала власне ім'я «Лайла», яке втілило в собі стільки ідей і натяків, що для їх опису було б потрібно писати окремий звіт. І хоча не прийнято такого говорити про дівчат, назвемо її основні параметри: зріст - 85 см., Вага - 950 г.

Рішення взяти гітару виникло з давньої обіцянки керівника походу нести інструмент, якщо в команді буде людина, що здатна і бажає на ній грати. З охочими у нас все склалося, а керівник виконав свою обіцянку, поніс інструмент, через всі вершини і перевали нашого походу, в тому числі і найвищу точку сванські хребта - гору Лайла (4008м).

Газова лампа.

Створити затишок, домашню атмосферу, нагріти намет, пропалити пуховку і допалити газові балони, які вже неможливо було використовувати для приготування їжі нам допомагала газова лампа. Дуже рекомендуємо брати її в похід. Важить вона не багато, але відпрацьовує свою вагу при грамотному використанні на всі 100%. Єдине, не забудьте взяти запасні сіточки і довіряйте її перенесення самому акуратному учасникові.

КУХНЯ

Пальники

З пальниками вийшло досить цікаво і нестандартно, але про все по порядку. Досвід подорожей в горах Грузії кількох учасників походу привів до рішення не використовувати бензинові пальники. Дане рішення було продиктовано тим, що хоч Грузія і не середня Азія, але знайти паливо яке дозволяло б без особливого клопоту готувати їжу, не витрачаючи кожен раз час на чистку пальників досить проблематично:

1. Найбільш підходящі для пальників і звичні в Україні спеціалізовані бензини-розчинники (типу «калоша», «нефрас») на момент підготовки походу в Грузії були відсутні від слова «ЗОВСІМ».

2. Низькооктанові бензини АІ-76, 80 зі зниженим числом присадок в своєму складі і від того не так сильно забиваючи бензинові пальники під час експлуатації на бензозаправках Грузії відсутні;

3. Наявний на заправках бензин не завжди високої якості і вибір його в більшості випадків лотерея, виправити результати якої в процесі походу є на жаль неможливим.

Єдиною розумною альтернативою бензиновим пальникам у гірських походах є пальники газові, але і тут в Грузії не все гладко, особливо для бюджетних туристів, до яких ми відносимось. Вартість одного балона вагою 220гр. світових брендів по типу Primus, MSR в Грузії складає 25-27 ларі. Відповідно, виходячи з розрахункової потреби в 14850 гр. газу на весь похід, виходила кругленька сума, близько 1700 ларі (18000 грн.) і це тільки на газ. Завдяки нашому грузинському другу Кості, була знайдена альтернативна заміна, а саме: турецькі накрутні балони (500гр.) по 17 ларі і китайські цангові (230гр.) По 3 ларі.

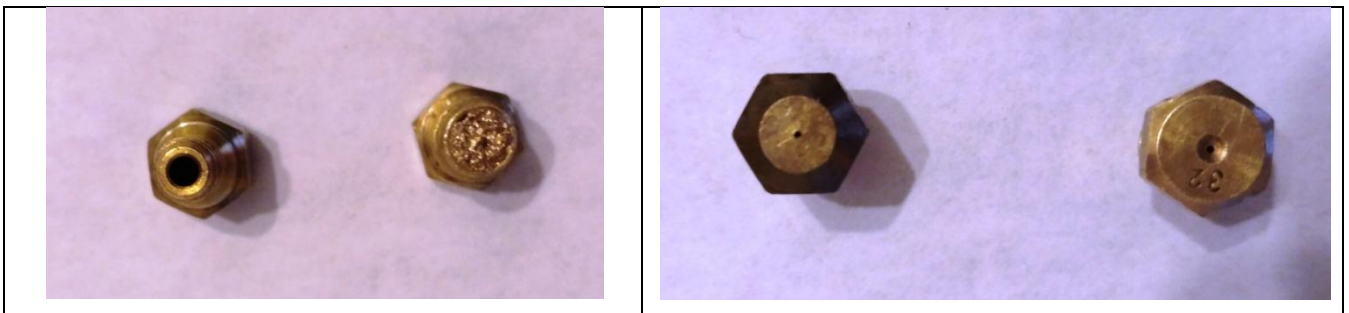

Для використання цангових балонів були придбані ось такі перехідники,

що дозволяють використовувати їх спільно з шланговими газовими пальниками. В якості таких пальників нами використовувалися чудо-пальника китайської фірми FIRE-MAPLE: FMS-105 і титанова FMS-117Т, що принесли незабутні миті пов'язані з їх ремонтом в похідних умовах і гасінням. При цьому в процесі підготовки до походу і попереднього досвіду їх використання вони показали себе досить непогано. З'єднання декількох факторів, а саме: висоти, холоду і якість пропанової суміші в куплених нами балонах призвело до несподіваних наслідків.

Суть поломки обох пальників полягала в тому, що в районі регулятора починав труїти газ, після чого в ряді випадків він спалахував. Причина, як ми в подальшому встановили, була в якості прокладок, використовуваних в муфтові з'єднання регулятора і в забиванні форсунки, яка в пальниках FIRE-MAPLE має доволі специфічну конструкцію. Форсунка газових пальників FIRE-MAPLE, на відміну від форсунок інших виробників, наприклад KOVEA, зі зворотного боку (внутрішнього) має інтегровану сіточку, призначення якої для нас залишилося таємницею. Виглядає це так:

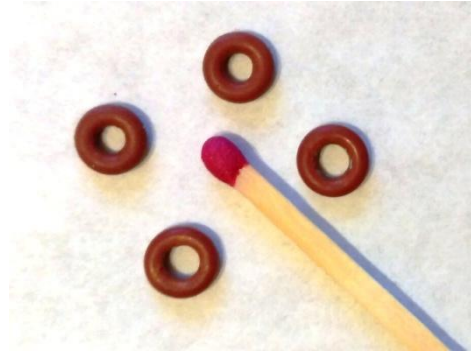

На обох фотографіях: зліва форсунка газового пальника KOVEA, праворуч FIRE-MAPLE

Інтегрована сіточка явно сприяє забиванню форсунки і осіданню на ній усіляких домішок, що містяться в газі. Особливо швидко це відбувається, якщо газова суміш потрапляє в форсунку в зрідженому стані. Далі з пальником відбувається наступне: форсунка забивається, газ через неї вже не проходить, при цьому тиск газу, що створюється в шлангу, виявляється достатнім, щоб продавити його через гумові прокладки в муфтовому з'єднанні регулятор-шланг, які в умовах низьких температур втрачають свої характеристики, дубіють і стають менш еластичними. Після чого газ починає труїти з під ущільнювальної гайки на регуляторі.

Конструкція пальників проста і усунути поломку було б досить просто при наявності запасних прокладок. Однак на момент проведення походу офіційний дистриб'ютор FIRE-MAPLE в Україні не завозив запчастини до своїх газових

пальників. Форма і розмір прокладок є унікальними і не дозволяють замінити їх прокладками інших виробників.

На момент написання даного звіту в продажу з'явилися запасні прокладки і форсунки для газових пальників FIRE-MAPLE. При цьому прокладки виготовлені з іншої гуми (чорної), яка не змінює своїх характеристик в умовах низьких температур, як це було зі штатними прокладками (коричневими).

Виходом із ситуації для нас стала чистка форсунок з використанням сталеві нитки від велосипедного троса і спирту. А також рясне змашування муфтового з'єднання і прокладок силіконовою змазкою з ремнабору MSR. На якийсь час це вирішувало проблему, але через деякий час, особливо після впливу низьких температур, вона з'являлася знову.

Також нам дуже допоміг взятий нами запасний накрутний титановий пальник MSR, який працював як годинник в той час, поки чергова FIRE-MAPLE перебувала на ремонтних і регламентних роботах 😊

Автоклав

Для приготування основних страв (супи, борщі, каші) в поході використовувалася скороварка виробництва фірми Alpari.

Скороварка була позичена нами у товаришів з клубу, які її відповідним чином модернізували:

- зняли стандартні ебонітові ручки і замінили їх металевим тросиком
- один додатковий аварійний клапан був замінений манометром, придбаним на Куренівському ринку.

У поході ми брали запасні ущільнювачі та манометр, проте жодних проблем з використанням автоклаву в нас не було, тому запасні частини не знадобились. Усі учасники навчилися користуватись автоклавом, тому проблем під час чергувань також не виникало.

Каструлі

Вибір газових пальників дозволив взяти 2 каструлі з теплообмінниками (радіаторами) для приготування чаю і топки снігу. Перша каструля FIRE-MAPLE FMC-K2 1.5 L, друга PRIMUS EtaPower 2,5 L. Показали вони себе дуже добре. Поки основне блюдо готувалося в автоклаві, в каструлях можна приготувати кілька порцій чаю. Також вони використовувалися на привалах. Використання каструль з радіаторами має незаперечні переваги в плані швидкості закипання і відповідно витрати газу, особливо при використанні склотканини.

Витрата газу

При підготовці до походу, виходячи з висотного графіка і очікуваної топки снігу, було прораховано кількість газу. Не вдаючись в деталі, узагальнено розрахунок можна представити таким чином: на дні, в які топка снігу не передбачалася - 50 гр. газу на людину в день; в дні з топкою снігу - 90 гр. газу на людину в день. У підсумку, як описувалося раніше, ми отримали загальну потребу - 14850 гр. на весь похід, з чого й було закуплено відповідну кількість газових балонів. До кінця походу у нас залишилося 10 зайвих 500гр. балонів, які ми передали товаришам, які заїжджали в кінці червня на альпсбори в Сванетію. Таким чином, завдяки в тому числі використанню каструль з радіаторами, автоклава і склотканини загальна кількість газу, використаного в поході склала 9840гр., Тобто фактично на 35% менше розрахункового.

5.9. Список літератури, туристських звітів і інших джерел інформації.

1. ОТЧЕТ о горном походе 4-ой категории сложности по Центральному Кавказу (Грузия), совершенном с 2 по 24 августа 2014 года, маршрутная книжка № 24-2014г, руководитель группы Царенко В.Н.

2. Отчет о горном походе 3 к.с. в Сванети (Грузия), с восхождением на вершины Тетнульди и Лайла. 15.июль – 3.август 2010 г. Руководитель группы: Калле Кийранен (Kalle Kiiranen) Веб-сайт путешествия: <http://biomedicum.ut.ee/kalle/matk/svanetia10/> Отчет представлено на «BALTICUM 2010»

3. Отчет о горном походе 4 с эл. 5 к.с. по Сванетии (Грузия). 2013 г. Руководитель: Е.Зеленцова

http://www.mountain.ru/article/article_display1.php?article_id=6763

4. Отчет о горном походе 4 к.с. по Верхней Сванетии. 2014 г. Руководитель: Олег Янчевский

http://www.mountain.net.ua/images/pdf/Svanetija_4_k_s_2014_Janchevskij.pdf

5. Сванский триптих: Тетнульд, Ушба и Шхара 2014 г. Руководитель: Михаил Поддубнов <http://poddubnov.com/svaneti/>
6. Восхождение на гору Тетнульд. 2014 г. Руководитель группы: Александр Сушко <http://ulrgo.ru/activities/expedition/4508/>
7. Вершины нашей великой Отчизны 2012 – Тетнульди и Ушба <http://concord.org.ua/news/236-vershiny-nashey-velikoy-otchizny-2012.html>
8. Отчет о прохождении горного спортивного маршрута _____ категории сложности по Грузии (Верхняя Сванетия, отроги ГКХ), совершенного группой туристов города Ульяновска в период с 03 по 23 августа 2015 года Маршрутная книжка № 203-15 Г Руководитель группы: Борисов В.Б.
9. Перевал Оставшихся дома (3А*, 4350 м) <http://tourism.intat.ru/reports/68/#3.5>
10. О Т Ч Ё Т о горном спортивном походе четвертой категории сложности по Центральному Кавказу, Сванетия (Грузия) совершенному с 04.08 по 24.08.2012 г. Маршрутная книжка № 61/12 Руководитель группы: Нагорный Лев Иванович
11. Отчет о горном туристском путешествии 5к.с., совершенное в период с 27 июля по 21 августа 2013 г. по Центральному Кавказу в Сванетии, Грузия. Маршрутная книжка № 27/13, Руководитель группы: Таранцева Елена Евгеньевна
12. Отчет о туристском спортивном походе. Вид туризма: горный; категория сложности: п'ята; район путешествия: республика грузия, сванетский хребет, центральный кавказ совершен: с 17 июля по 09 августа 2012 года маршрутная книжка: №32/12 (27-г цмкк) руководитель: Рипа Николай Дмитриевич
13. Отчет о горном туристском спортивном походе третьей категории сложности по Центральному Кавказу (Грузия, Сванетия) совершенном с 28 июня по 12 июля 2014 г. Маршрутная книжка № 14/2014 Руководитель группы Гаркович Надежда Васильевна
14. ОТЧЕТ о горном туристском путешествии пятой категории сложности в районе Центрального Кавказа, совершенном с 3 по 23 августа 1987г. под руководством Соколова М.Н.

Копія маршрутної книжки додається до паперової копії звіту.